

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar
jeva 6, telefon 2992

SLOVENEK

Najvažnejša

gospodarska organizacija

Nedvomno je danes zadružništvo ona go-
spodarska organizacijska oblika, ki tvori bi-
stven del naše gospodarske organizacije. Naše
gospodarske organizacije si danes brez našega
zadružništva, posebno na polju kreditnega go-
spodarstva ne moremo predstavljati. Važnost
zadružništva v Sloveniji nam pričajo tele šte-
vilke: nad 1100 zadrug šteje nad četrt milijona
članov, vloge pri kreditnih zadrugah pa pre-
segajo poldrugo milijardo Din.

Manj razvito je zadružništvo v drugih delih
države, toda povsod vidimo velik napredek, ki
kaže, da bo tudi drugod postalo zadružništvo
tako močan faktor v gospodarskem življenju,
da proti njemu ne bo moglo biti boja. Želimo
le, da bi razvoj zadružništva šel še hitreje vse-
povsod v državi.

Predvsem je treba poudariti, da je naše
zadružništvo nastalo z delom in denarjem ma-
lih ljudi, njih samopomočne akcije. Res je dr-
žavna oblast gledala na razvoj zadružništva
simpatično, toda materialno zadružništvo ni
dobilo prevelikih zneskov za svoje delovanje.
Pa bi bilo tudi napačno, če bi se zadružništvo
pospeševalo na ta način. Pravilno je povdaril
v svojem referatu na kongresu Glavne zadru-
žne zveze g. dr. J. Basaj, da naj država pomaga
zadružništva v njegovem razvoju predvsem z
dovoljevanjem ugodnosti.

Da država podpira zadružništvo, je gotovo
nujno potrebno, saj je zadružništvo organiza-
cija malega človeka: kmeta, delavca, obrtnika
itd. Ti stanovi pa so gotovo potrebni podpore
v primeri z drugimi kapitalno močnejšimi sta-
novi. Poleg tega pa vrši zadružništvo velike
socialne naloge, ki bi jih drugače morala pre-
vzeti nase država, če si hoče dobro organi-
zirati gospodarstvo. Danes je namreč država po-
vsod po svetu postala faktor, ki se mora bri-
gati za ugoden razvoj gospodarstva in paziti
na pravilno usmerjenost gospodarske organi-
zacije.

Dokler kmetje ne dobe svojih stanovskih
zastopstev v kmetijskih zborskih, tako dolgo
bo predvsem zadružništvo predstavljalo naš
kmetijski stan. Pa tudi v kmetijskih zborskih
bo moralo biti zadružništvo kot bistvena or-
ganizacijska oblika kmetijskega stanu dobro za-
stopano in bo moralo imeti primeren vpliv na
gospodarsko politiko v državi. Ta vpliv se bo
dal pa doseči zlasti v taki organizaciji ljud-
skega zastopstva pri državni upravi, ki bo slo-
nela na stanovski zamisli. V stanovski organi-
zaciji državi bo pripadla zadružništva odlična
naloge.

Danes so tudi za naše zadružništvo težki
časi. Nabavne zadruge trpe kot trgovina zaradi
stalno padajočih cen in majhne kupne moči
odjemalcev, produktivne zadruge se ne morejo
prav razviti radi premajhnih lastnih sredstev,
kreditne zadruge trpe radi splošne kreditne
krize itd. Z zadovoljstvom pa smo zabeležili,
kot je razvidno iz poročila Glavne zadružne
zveze, da se vedno bolj ugodno razvija za-
družna prodaja kmetijskih proizvodov. To je
danes najuspešnejše polje dela, saj je kriza
poučila tudi kmetijski stan, da je najboljša re-
šitev iz sedanje po vsem svetu vladajoče kme-
tijske krize zadružna prodaja proizvodov, ki
izboljšujejo cene za producenta in s tem dela
kmete za dobre kupce industrijskih proizvo-
dov. Zato je treba tej panogi zadružništva po-
svečati vso pozornost in pomoč.

Posebno težke čase preživlja danes kre-
ditno zadružništvo. Slovenci smo v tej panogi
zadružništva dosegli prav lepe uspehe in lepo
organizirali ves naš kreditni trg. Sedaj pa iz-
gleda, da je vse to v nevarnosti, ker smo pri-
šli že v tretje leto neurejenih razmer na de-
narnem trgu. Posebno težko so bile prizadete
naše kreditne zadruge z razširjenjem mora-
torija kmetijskih dolgov tudi na zadružne usta-
nove. Toda tudi v kreditnih zadrugah se zbira
pretežno kmetijski denar in ta denar je sedaj
zamrznjen, ker so ravno kmetijski dolгови postali
neizterljivi. Tako je zaščitni ukrep za del kme-
tov-dolžnikov škodoval drugemu delu kmetov-
upnikov.

V drugih državah polagoma odpravljajo
nezdružne razmere v kmetiskem kreditu. Pri
tem smo opazili tele najvažnejše smernice:

Predvsem se olajšujejo kmetiskemu stanu
kot dolžniku bremena z zmanjšanjem obresti;
to znižanje nosijo deloma vlagatelji, deloma
pa pomaga država. S tem prihajajo pomožni
ukrepi v dobro zlasti prezadolženec. Na ta
način ostane ostali kreditni trg zdrav in isto-
tako je tudi mogoče še nadalje kmetijski kredit,
ki ga ravno sedaj kmet tako potrebuje.

Drug način pomoči kmetu je pomoč na
podlagi razmer posameznikov. Če so ukrepi
za vse enaki, se kaj lahko zgodi, da ne dose-
žejo svojega namena, ker prihajajo v korist
takim elementom, ki zaščite ali niso potrebni
ali pa ne vredni. Pa bi bilo ravno potrebno,
kar si želi ogromna večina kmetijskega stanu,
da se taki elementi izločijo iz stanu, da mu ne
kvarijo pozicije in ugleda. To individualno
(posamično) postopanje lahko da zaželjene
uspehe, ker ne bi mogel noben davkoplačevalec
prigovarjati pomoči iz javnih sredstev potreb-
nim.

Tretji način, ki je najbolj priporočljiv, ker
rešuje problem iz temelja, je dvig cen kmetij-
skih pridelkov. To je možno izvršiti v okvirju
splošne akcije za dvig cen ali pa posebej samo
za kmetijske pridelke. Prvi poskus Roosevelta,
pri katerem se ne vidimo uspehov; narobe:
farmerjem s srednjega zapada se zdi akcija
prepočasna in zahtevajo drugih ukrepov. Dru-
gi način je pa nemški, kjer so bile določene za
celo vrsto kmetijskih pridelkov minimalne cene
(krušna žita, hmelj itd.). Pri nas je tudi že
skrajni čas, da se naredi nekaj saj glede kar-
telov, ki zvišujejo po nepotrebnem cene važnih
proizvodov, katere potrebuje naš kmet.

Ob kakršnikoli rešitvi problema naših
kmetijskih dolgov ne smemo pozabiti, da je za-
družništvo najvažnejša organizacija za kmet-
ski kredit, katere ne morejo nadomestiti no-

Novi načrti francoske diplomacije

Francija posreduje na Daljnem Vzhodu!

Norman Davis

Pariz, 6. nov. Komisar za zunanje politične
zadeve Litvinov se je na poti v Washington ustavil
v Parizu in imel dolg razgovor z zunanjim mini-
strom Paul-Boncourjem. O tem razgovoru ni bilo
priobčeno nikakoli poročilo, vendar mu v političnih
krogih pripisujejo izreden pomen.

Malo poprej se je delj časa mudil v Parizu
ameriški delegat na razorožitveni konferenci Nor-
man Davis, ki je seveda obiskal zunanjega ministra
Paul-Boncourja. Oba razgovora se stavita v med-
sebojno zvezo. Že v bližnjem med sovjetsko Ru-
sijo in Ameriko so v diplomatskih krogih videli
protiutež japonski ekspanziji na Daljnem vzhodu.
Danes ni več nikakoli tajnost, da sta se Litvinov in
Paul-Boncour razgovarjala o tem vprašanju, prav
tako, kakor sta prej obravnavala isti problem Nor-
man Davis in Paul-Boncour.

Toda v zadnjem času je nastal popolnoma nov
polažaj in Franciji se danes odmerja celo vloga
posredovalca med japonsko in ameriškim Zdru-
ženimi državami, prav tako seveda tudi vloga posre-
dovalca med Rusijo in Japonsko. Francoska diplo-
macija dela zdaj na uresničenju velikopoteznega

Francija posreduje na Daljnem Vzhodu!

Pritisk na Japonsko, da se vrne v Zvezo narodov - Vojni minister Araki sprevideva, da notranji položaj Japonske sploh ne dovoljuje avanturistične politike

zunanje-političnega načrta: Trudi se, da bi Japo-
nsko zopet pripeljala v Zvezo! Odkar so Japonci
izstopili iz Zveze narodov, so se diplomatski od-
nosi med Parizom in Tokiom zelo ohladili, ker je
šla francoska politika vedno za tem, da se ugled
Zveze narodov dvigne. Ko je bilo mandžursko
vprašanje na dnevnem redu pred Zvezo narodov,
je bilo stališče predsednika Brianda nadvse težav-
no, ker se Francija tedaj nikakor ni mogla odločiti
za protijaponsko politiko. Pozneje so se odnosi
med obema državama poslabšali, še posebno, ko so
Japonci protestirali proti zasedbi nekaterih otokov
med Indokino in Filipini po francoski mornarici.
Končno so se Japonci z dovršenim dejstvom sprij-
aznili in nasprotno med Tokiom in Parizom je
precej popustilo. Tudi Japonska in Kitajska sta se
medtem nekoliko zblížili. Najbolj značilno pa je
bilo to, da so Japonci imenovali za poslanika v
Parizu g. Sato, ki je prej Japonsko zastopal v Zvezi
narodov. Francoski tisk je to imenovanje pozdra-
vil in mu pripisal velik pomen.

Zanimiva okolnost je tudi ta, da se je Sato
v Zenevi sestal z Normanom Davisom. Oba držav-

nika sta se razgovarjala predvsem o položaju na
Daljnem vzhodu. Danes ni več nikakega dvoma, da
bo prišlo med vsemi prizadetimi velesilami do
kompromisa, še posebno, ker so Japonci uvideli,
da bi preveliko tvegali, ako bi gnali stvari do
skrajnosti. Tudi notranje politični položaj na Ja-
ponskem ni nikakor tako sijalen, kakor bi kazalo
na zunaj. Vojni minister Araki je na zadnji mini-
strski seji odločno posegel v zadeve notranjega
ministra, ko je zahteval odločnejše pobijanje ko-
munizma, ki se v deželi naglo širi. Najnovejša po-
ročila zatrujejo, da je Saitova vlada v nevarnosti.
V zunanji politiki je moral popustiti tudi vojni
minister Araki, ki je vedno zagovarjal samo poli-
tiko orožja in osvojevanja, ne glede na mnenje zu-
nanjega sveta. V zadnjem času prihajajo vedno bolj
do besede diplomati, ki poudarjajo, da mora tudi
Japonska računati s svetovnim javnim mnenjem.

Po vsem tem je jasno, da prihaja čedalje bolj
v poštev posredovalna vloga Francije, ki je na eni strani vezana z že precej tesnimi stiki
z Moskvjo, a ji je na drugi mnogo na tem, da bi
Japonsko spravila zopet v Zvezo.

Japonska utrjuje tihomorske otoke

London, 6. novembra. b. Listi objavljajo urad-
no japonsko poročilo iz Tokia, da hočejo Japonci
zgraditi aerodrom na otoku Saipanu, ki leži v sku-
pini Marjanskega otočja in ki je bil prej nemška
kolonija, sedaj pa ima nad njim mandat Japonska.
Aerodrom bo po izjavi japonskih uradnih krogov
služil za »proučevanje meteoroloških razmer« in
bo kot zveza med Japonsko in otokom. Pomorski
sotrudnik »Daily Telegrapha« se bavi s to japo-
nsko namero in izraža mnenje, da bo zgradišče le-
tališča na otoku Saipanu dovedla do resnih poli-
tičnih komplikacij. Otok Saipano je za Japonsko
v prvi vrsti strateškega pomena, ker predstavlja
Marjansko otočje oviro za napredovanje sovražne

mornarice, ki bi hotela izvršiti na Pacifiku napad
in blokado kake države. Saipano je zelo važen zla-
sti proti ameriški pomorski bazi na otoku Guamo
in je le 1500 milj oddaljen od Fidži otoka, nahaja
se pa v sredini Združenih držav in Fidži otokom.
Zgradišče letališča na Saipanu bo vsekakor zelo
vzdržljivo, kakor je Japonska, kakor jo vzdržuje
vsak napor Japonske, da okrepi svoje baze na tem
področju. Američanom je otok Guamo najvažnejša
predstava v slučaju kakšnih komplikacij na Dalj-
nem vzhodu. Sotrudnik istega lista dodaja, da je
bil Japonski poverjen mandat nad Marjanskim
otočjem pod strogo obveznostjo, da tam ne bo
zgradila nikakršnih utrd.

Kam naj krene Bolgarija?

Italija intrigira v Sofiji

Pariz, 6. novembra. V Parizu pazno sledijo raz-
voju dogodkov na Balkanu. Še posebno jih zanima
delo italijanske diplomacije; kajti nikakega dvoma
ni, da Italija ne bo v nobenem primeru popustila
svoje ekspanzije na Balkanu, čeprav se je s Fran-
cijo razmeroma zelo pomirila in ne kaže vsaj na
zunaj proti Jugoslaviji tiste osti kakor dole.

Rimski dopisnik »Tempsa« ugotavlja v svojem
dolgem poročilu, da se Italija danes, bolj kakor
kdaj trudi, da bi Bolgarijo končno zavlekla v po-
dročje svoje zunanje politike. Poleg tega pripo-
minja, da se danes igra važna diplomatska borba
v Sofiji, od katere je odvisna usoda vzhodne Evro-
pe in Balkana.

Pred nekaj tedni je bila podpisana trgovinska
pogodba med Bolgarijo in Češkoslovaško in mnogi
so v tem videli znak zblížanja Bolgarije z Malo
zvezo. Nato je prišel v Sofijo Titulescu, prišlo je
do sestanka med jugoslovanskim in bolgarskim kra-
ljem, sestala sta se tudi kralj Boris in rumunski
kralj Karol. V resnici se zdi, da so na delu sile,
ki bi rade zblížale na eni strani Bolgarijo in Ju-
goslavijo, na drugi Bolgarijo in Rumunijo. Jasno je,
da vse to ne gre v račune Italije. Fašistični tisk se
prizadeva, da bi Bolgariji dokazal, da bi utegnilo

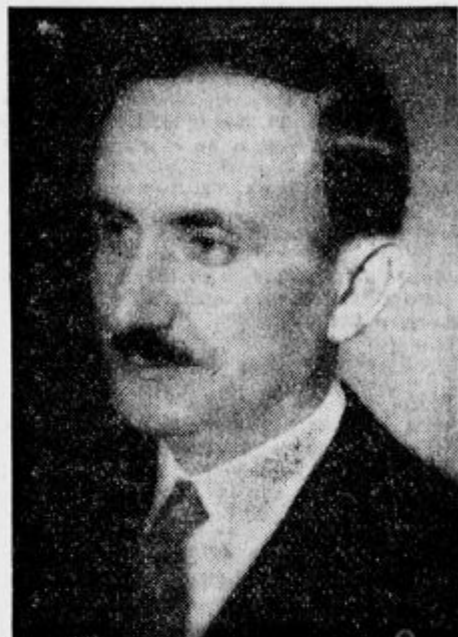
pretežno vezanje na Malo zvezo postati usodno
zanjo. Nekateri listi ugotavljajo, da bi bolgarska
zunanja politika pri tem zgubila vso prožnost in
da bi bila Bolgarija kot razorožena država izro-
čena na milost in nemilost Mali zvezi. V zadnjem
času je v teku prava ofenziva za prijateljstvo Bol-
garije, ugotavlja na primer »Gazzetta de Popolo«.
»Tevere« navaja Bolgarom za vzgled Madjarsko,
ki se je tako branila podobnih ponudb od strani
Male zveze.

Ljapčev bolan

Sofija, 6. novembra. AA. Bivši predsednik
bolgarske vlade Andrej Ljapčev, ki se je delj časa
zdravil v Nemčiji zaradi tura v želodcu, se je pred
nekaj dnevi vrnil v Sofijo, vendar so ga morali
z železniške postaje prepeljati z bolniškim vozom
domov, ker se je njegovo stanje med vožnjo po-
slabšalo. Od takrat Ljapčev sploh še ni mogel
vstati, od snoči se je pa njegovo stanje tako po-
slabšalo, da mora neprestano čuti zraven njega
zdravniki. Zdravniki so prepovedali vse privatne
obiske pri bolniku, le predsednik senata Ma-
linov in predsednik vlade Mušanov sta ga danes
smela obiskati. Stanje Ljapčeva je zelo resno.

Novi minister dvora:

Milan Antić

Carinska pogajanja z Italijo

Belgrad, 6. nov. AA. Kakor znano, je italijans-
ka vlada zahtevala lani revizijo carinskih postavk
o naši živini in živinskih proizvodih, ki se že od
leta 1924, ko se je sklenil sedanji trgovinski dogo-
vor, niso izpremenile. Revizijo je Italija motivirala
s potrebo po okrepitevi zaščite domače proizvod-
nje, mi smo pa nanjo pristali, čeprav je povečana
carina dosegla znatno višino. Zdaj je italijanska
vlada ponovno prosila za novo revizijo, ker se je
pokazalo, da domače cene živine in živinskih pro-
izvodov še zmerom ne ustrezajo. Ker bo od možno-
sti pristanka na novo zvišanje carin v glavnem od-
visen naš bodoči izvoz živine, mesa in dr. v Ita-
lijo, ki je bila doslej glavni kupec tega našega bla-
ga, bodo pogajanja za to revizijo odločilnega po-
mena za bodoči razvoj naših trgovinskih odno-
sov z Italijo. Našo delegacijo za pogajanja o reviziji
bo vodil g. Milivoj Pilja.

CSR hvaležna Italiji

Praga, 6. nov. c. V mestni posvetovalnici je
bila danes posebna slovesnost v znak hvaležnosti
Italiji, ki je omogočila ustanavljanje čeških legij.
Te slovesnosti sta se udeležila tudi zunanji mini-
ster dr. Beneš in vojni minister Bradač, ki sta pri
tem oba govorila.

Dunajska vremenska napoved: Polagoma se bo
vreme poslabšalo.

Niti sledu od pranja
ni videti na Vaših rokah
če uporabljate
ALBUS
terpentinovo milo.

Blago milo ki varuje Vaše roke, varuje tudi Vaše perilo.

bena druga sredstva, pa če še tako bogato te-
čejo iz državnih blagaj. Zato je treba poma-
gati zadružnosti, da se obdrži v sedanjih tež-
kih časih na površju in ga podpreti tako, da bo
v bodoče še lažje vršilo svoje naloge na polju
kmetijskega kredita.

Sedanje stanje vprašanja kmetijskih dolgov
je prehodno, kakor ima sploh vsak moratorij
svoj pomen le kot prehodna institucija, dokler
se razmere ne izboljšajo. Ker pa ne kaže, da
bi se pri nas, še bolj pa na svetovnem trgu raz-
mere izboljšale (saj vsak dan vidimo nove eks-

perimente in poskuse), je treba misliti tudi pri
nas na akcijo, ki bo prinesla kmetu olajšave
in mu vrnila zopet oni kredit, ki ga potrebuje.
Ta akcija je nujno potrebna, da nam kmetijski
stan ne izgubi ver, v boljšo bodočnost in da
ne pade njegov življenjski standard tako glo-
boko, da mu ne bo moglo misliti niti na za-
dovoljitev najnujnejših kulturnih potreb. S
tem pa nastaja nevarnost za našo narodno sa-
mobitnost, ker smo navsezadnje le kmetijska
država, katere vse gospodarstvo in kultura sta
nita na delu kmetijskih in delavskih rok.

Kraljica Marija v Zagrebu

Zagreb, 6. novembra. AA. Nj. Vel. kraljica Marija je obiskala danes dopoldne mestno otroško zavetišče na Selski cesti. Ves prostor pred to moderno šolo je bil nabito poln otrok, ki so imeli v rokah zastavice in cvetje, da pozdravijo Nj. Vel. kraljico, ki se je pripeljala točno ob 11 v spremstvu dvorne dame ge. Svirjuge. Nj. Vel. kraljico je pozdravil univ. prof. dr. Ivo Krbeč z lepim govorom, dve deklici v narodnih nošah pa sta izročili kraljici prekrasen šopek cvetic. Ko je kraljica Marija prišla v dvorano, je stopila na oder mala štiriletna deklica Ružica s še dvema deklicama s šopkom cvetic, ki je bil večji od njih. Deklamirala je prigodno pesmico, nato je pa nadaljevala čedalje pogumneje. Ko je končala, ni vedela, kaj naj stori, tedaj pa je stopila k njej Nj. Vel. kraljica in obšla njo in njeni dve spremljevalki.

Nj. Vel. kraljica je bila izredno ugodno presenečena, stopnja je k otrokom, se razgovarjala z njimi in jih božala. Med silnimi ovacijami in vzklikanjem zbrane množice se je nato kraljica s svojim spremljevalcem odpeljala in krenila po savskem predmestju na Kazališni trg, kjer stoji Obrtni muzej. Tam se je bilo zbralo več tisoč ljudi, ki so navdušeno aklamirali in pozdravljali kraljico.

Popoldne ob pol starih si je Nj. Vel. kraljica ogledala Higijenski zavod na Zelenem Bregu.

Ob 8 zvečer bo Nj. Vel. kraljica prisostvovala svečani predstavi »Libuše« v gledališču.

Nocoj je Nj. Vel. kraljica Marija prišla na predstavo Smetanove opere »Libuše« v narodno gledališče, kjer je ostala do konca predstave in je bila izredno zadovoljna z odličnim podajanjem opere. Ob 11.40 se je vrnila s svojim spremstvom z dvornim vlakom v Belgrad.

Kitajsko-ruski pakt

Pariz, 6. novembra. Iz Sanghaja poročajo, da je sovjetski poslanik pri kitajski osrednji vladi ponudil sklenitev rusko-kitajskega pakta o nenapadanju. Načrt vsebuje zelo konkretne predloge. V resnici se nova pogodba razlikuje od drugih prijateljskih pogodb, ki so jih podpisale razne države:

1. Pogodbenika se obvezeta, da se ne bosta med seboj napadla. Spoštovala bosta suverenost obeh držav.
2. V primeru, da kateri izmed njih napove vojno tretji državi, se drugi pogodbenik obveže, da ne stopi na stran te države.
3. Poleg tega je dolžan prepovedati iz svoje

države izvoz orožja v državo, s katero je drugi pogodbenik v vojnem stanju.

4. Sovjetska vlada se je poleg tega obvezala, da prekinе komunistično propagando na Kitajskem.

Kitajska in Rusija se nadalje pogajata tudi za sklenitev trgovinske pogodbe.

London, 6. novembra. b. Iz Moskve poročajo, da je sovjetska vlada dobila uradno poročilo, da je v petek preletelo 9 japonskih letal sovjetsko ozemlje blizu Vladivostoka ter izvršilo ogled področja v dolžini kakih 30 km v obeh smereh Vladivostoka. Pričakuje se, da bo sovjetska vlada poslala japonski energično protestno noto v Tokio. Ad šlager.

Nova nemška vlada?

Pariz, 6. novembra. AA. Berlinski dopisnik tukajšnjega »Journala« pravi, da priprave za upravno reformo Nemčije zelo naglo napredujejo, tako da je pričakovati, da bo tretji rajh Hitlerja definitivno konstituiran 31. t. m. Dopisnik dodaja, da namerava Hitler svojo vlado takole rekonstruirati:

Kancelar Hitler, podkancelar Rudolf Hess, zunanje zadeve v. Papen, finance dr. Popitz, vojska general v. Epp, sedanjí predsednik bavarske vlade, šef generalnega štaba v. Blomberg, Reichswehr general Reichenau, sedanjí državni podtajnik v istem ministstvu, letalstvo, državna policija in predsedništvo državnega zbora Göring, prosveta Göttsel (ministvo za propagando v sedanjí obliki bi se opustilo), pravosodje Frank, trgovina Rubenacht, gospodarstvo dr. Schmidt, prehrana dr. Darre, notranje zadeve Frick, predsedništvo vrhovnega sodišča v Lipskem dr. Gürtler.

Ta rekonstrukcija bi bila zunanji znak edinstva Nemčije, po drugi strani pa si vlada zagotovi ne samo dejansko vodstvo nad vojsko, temveč tudi možnost pretvoritve vojske v politično ustanovo, ki bo vladi na razpolago.

Občinske volitve v Bolgariji

Sofija, 6. novembra. AA. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Včeraj so se v popolnem miru in redu vršile občinske volitve v kakih 20 mestih in 300 kmetskib občinah v Bolgariji. Volitve so bile pretežno krajevnega pomena in predstavljajo uspeh strank narodnega bloka, čeprav so te stranke v mnogih krajih postavile posebne liste. Število komunističnih glasov je znatno padlo.

Izpred Državnega sodišča za zaščito države

Belgrad, 6. nov. AA. Danes popoldne ob 16 je Državno sodišče za zaščito države izreklo obsodbo proti Miciću Luju in tovarišem radi zločina volunturna v korist dveh tujih držav. Glede teh dejanj se je vršila glavna razprava od 23. do 29. oktobra ob izključitvi javnosti v interesu državne varnosti.

Z današnjo sodbo so obsojeni: Lujo Micić, podpolkovnik v pokolu na smrt na vešalih, Avgustin Furlani, privatni uradnik in kapetan v ostavki na 20 let robije in trajno izgubo častnih pravic, Mane Streicher, letalski kapetan v pokolu na 10 let in 6 mesecev robije in na trajno izgubo častnih pravic, Kamilo Soraglio, trgovec in italijanski državljani na 10 let robije, po izdržani kazni pa na stalni izgon iz države, Edmund Weiss, trgovec in italijanski državljani na 5 let robije in izgubo častnih pravic, po prestani kazni pa na stalni izgon iz kraljevine Jugoslavije, Fridrik Červenka, avstrijski državljani, major v pokolu na dosmrtno robijo in trajno izgubo častnih pravic (izgon iz kraljevine Jugoslavije), Oskar Ravnaht, administrativni kapetan v pokolu na 2400 Din, odnosno 40 dni zaporu, Raul Ravnaht, administrativni kapetan v pokolu na 1200 Din, odnosno 20 dni zaporu, Anton Velikonja na 8000 Din, odnosno 50 dni zaporu, Mate Lalić, podpolkovnik v pokolu je bil oproščen.

Ker so slednji presedeli v preiskavi več, kakor so bili obsojeni in ker se jim je preiskovalni zapor štel v zakon, so bili takoj izpuščeni na svobodo. Vsi obsojeni od 1—6 so obsojeni po § 42 vojaškega zakona. Osebe, ki so bile obsojene na denarno globo, so se sodele po § 14 zadnji odstavek kazenskega zakona radi prestopka, ki so ga zagrežili s tem, da niso prijavili pristojnim oblastem korake, ki jih je storil Červenka radi dobavljanja poročil tujim državam o vojaški obrambi naše države.

Po občnem zboru „Šola in dom“

V nedeljo se je vršil občni zbor društva »Šola in dom«, ki je že po enoletnem svojem obstoju razpredlo mrežo podružnic po vseh vidnejših postojankah naše ožje domovine ter stopilo v stike s podobnimi društvi tudi ostalih predelov naše države. Mnogo je bilo govora na občnem zboru o nalogah društva, zlasti o notranjem in zunanjem poživljanju šolstva, ki že nekaj let beleži na ugodnem padanju učnega uspeha. Pred vsem je prišel

poudarek na tri elemente, ki tvorijo v vprašanju šolstva slehernega naroda podlago za reševanje šolske krize, namreč na starše, ki morajo sodelovati v vzgoji otrok, saj so ti njihova najprvo-bitnejša last, dalje na učiteljstvo, ki mora biti stalno in z ljubeznijo vživljeno v svoj poklic, ter končno na mladino samo, ki je danes radi splošne gospodarske in moralne krize tako prepričana sama sebi.

Resolucija kongresa Glavne Zadrugne Zveze

Novi Sad, 6. nov. m. Kakor smo že včeraj poročali, je včeraj popoldne kongres Glavne zadrugne zveze dokončal svoje delo. Ob koncu kongresa so zadrugarji iz vse države sprejeli soglasno resolucijo, ki se v glavnem glasi:

Predstavniki zadrugništva iz vse države, zbrani na 14. rednem občnem zboru in kongres Glavne zadrugne zveze kraljevine Jugoslavije, v katerih je včlanjenih 894.000 domačij s 4.5 milijonov duš, so pri pretresu aktualnih problemov prišli do sledečih zaključkov:

Splošna gospodarska kriza se je kljub nekim znakom zboljšanja v nekaterih panogah gospodarstva in pri izmenjavi blaga z inozemstvom v teku l. 1932 pri nas le še povečala. Siromaštvo je poleg poljedelca zajela tudi ostale sloje našega naroda. Posledice tega lahko postanejo zelo težke in je zadrugništvo po svojih etičnih načelih edino sposobno, da se vzame kot podlaga za zboljšanje tega težkega stanja. Radi tega je neobhodno potrebno, da se posveti zadrugništvu posebna pozornost in da se njegov razvoj podpira z vsemi sredstvi. Težak položaj našega poljedelca in naših kmetij nujno zahteva, da se čimprej sprejme končnoveljavi zakon o zaščiti kmeta in o ureditvi kmetijskih dolgov. Zaščita pa, ki naj je da ta zakon kmetu, mora biti popolna in učinkovita, pri tem pa mora gledati tudi na to, da ohrani kreditno sposobnost našega kmeta.

Potrebno je tudi, da se posveti posebna pozornost maksimiranju obrestne mere, ki se mora spraviti v sklad s pravično sposobnostjo kmeta in rentabilnostjo kmetijstva. Imajoč v obeh dejstvu, da so poljedelci organizirana zajednica samih poljedelcev, je potrebno, da se pri sprejemu končnoveljavnega zakona o zaščiti kmeta in o ureditvi kmetijskih dolgov izvajajo iz tega zakona »amo kmetijske zadruge, odnosno, da se za zadruge uvede posebni režim, ki bo odgovarjal bitnim lastnostim zadrug. Vse to naj se izvede na podlagi predlogov, ki jih je Glavna zadrugna zveza predložila merodajnim mestom že lani.

Poleg zaščite kmeta in ureditve njegovih dolgov je potrebno, da se storijo posebni koraki za okrepitev kreditiranja kmeta in za racionalizacijo kmetijskega kredita. Zastopajoč stališče, da je zadrugni kredit najbolj zdrava oblika in način za kreditiranje kmeta, zahtevamo, da se dajo v ta namen zadrugništvu od strani državnih in poldržavnih denarnih zavodov dovoljna denarna sredstva na razpolago. Zato naj Priviležirana agrarna banka svoje metode kreditiranja bolj prilagodi potrebam našega zadrugništva in naj preide na sistem dovoljevanja globalnih kreditov.

Katastrofalno padanje cen kmetijskih proizvodov v zadnjih letih zahteva, da se storijo vsi potrebni koraki, ki bodo lahko zagotovili poljedelcu one cene za njegove pridelke, ki bodo odgovarjali produktivnim stroškom. Obenem pa je treba radi olajšanja težkega položaja znižati našemu kmetu davčna bremena tako, da se čisti katasterski dohodek, kot osnova za odmero davčnih bremen, prilagodi dejanskim dohodkom, ki jih ima kmet od

svoje zemlje ter da se mu omogoči, da lahko plača zaostale davke postopoma. Neenakost zadrugne zakonodaje v naši državi nalaga, da se čimprej prične ustvarjati zakon o gospodarskih zadrukah. Kraljevska vlada se pa naproša, da pred definitivno redakcijo teksta tega zakona konzultira naše zadrugništvo ter mu da možnosti, da jo seznaní s svojimi željami, zahtevami in potrebami.

Za ustvaritev čim močnejše vezi med zvezami in njihovimi zadruhami je potrebno, da se zadrugništvu povrne bonifikacijo v pogledu pisemske poštne.

V resoluciji se nadalje zahteva, da naj se zadrugarjem ne odrekajo davčne ugodnosti od strani davčnih oblasti, nadalje, da se zadruge po tarifi št. 12 oproste dopolnilne prenosne takse. V pogledu revizije obrtnega zakona, ki jo je pokrenil trgovinski minister, je Glavna zadrugna zveza proti tej reviziji, v kolikor pa se tiče gospodarskih zadrug, je treba to revizijo izvršiti v smeri, kakor je to predlagala Glavna zadrugna zveza.

Na koncu predlaga Glavna zadrugna zveza v svoji resoluciji, da naj se ukine zakon o ustanavljanju agrarnih zajednic z vsemi odnosnimi odredbami, ki so v nasprotju z obstoječim agrarnim zakonom.

Belgrajske vesti

Belgrad, 6. nov. m. Premešeni so Ivan Urh iz Jesenic v Maribor kurilnica, Anton Hlebec, prometni uradnik na gorenskem kolodvoru v Ljubljani na glavni kolodvor istotam, Novak-Jovanović M., prometni uradnik iz Trbovelj na postajo Zidani most, Ivan Bole, prometni uradnik iz Zidanega mosta na postajo Ljubljana glavni kolodvor, Franc Urek, prometni uradnik iz postaje Sava za šefa postaje Murska Sobot, Franc Rihterč, pomožni strojevodja kurilniške izpostave iz Vejenja v kurilnico Ljubljana glavni kolodvor, Ivan Rus, pomožni strojevodja iz kurilnice Maribor v kurilnico izpostavo Velenje, Slavko Bregant, pomožni prometni uradnik iz Postaje Kočevje na postajo Zalog, Maksimilijan Vederjak, prometni uradnik iz postaje Ljubljana, glavni kolodvor za šefa postaje Sava, Friderik Bernot, prometni uradnik iz postaje Jesenice za šefa postaje Trebnje na Dolenjskem.

Belgrad, 6. nov. m. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je pričela danes razprava proti Borisu Voinoviču in drugom.

Split, 6. nov. b. Ob koncu meseca decembra bo ponovno pričela izhajati turistična revija »Jugoslavija« v 5000 izvodih. Revija je namenjena za propagando za tujski promet.

Pariz, 6. nov. AA. Potrjujejo se vesti iz Washingtona, da so razgovori med Veliko Britanijo in USA glede vojnih dolgov doživeli popoln neuspeh.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno oblačno, v severnih krajih naše države se bo zjasnilo, zmrno hladno.

Demisija maršala Balba

Rim, 6. nov. AA. Agencija Stefani poroča, da je kralj sprejel ostavki mornariškega ministra Jožeta Sirianija in letalskega ministra maršala Balba. Sprejeta je tudi ostavka obeh državnih podtajnikov v teh ministrih. Mornariško in letalsko ministristvo bo prevzel Mussolini sam, za državna podtajnika v letalskem in mornariškem ministristvu sta pa imenovana general Valle in general Cavigliari. — Maršal Balbo je imenovan za guvernerja Libije kot naslednik maršala Bodoglije.

Belgija utrjuje svoje meje

Pariz, 6. nov. AA. Iz Bruselja poročajo, da je imel predsednik belgijske vlade de Broqueville včeraj velik politični govor, v katerem se je posebno dotaknil vprašanja varnosti belgijske meje. Belgijka vlada, je izjavil govornik, je sklenila vse potrebno ukreniti, da zaščiti svojo zemljo in sicer svojo zemljo. Čeprav se je o tem pogosto govorilo v vladi, ni bilo niti trenutno nikake neodločnosti glede organiziranja naše obrambe ter so že tri leta popolnoma določeni vsi ukrepi za zaščito naših meja. Kar se tiče podrobnosti o teh načrtih, je zaključil grof de Broqueville, nima noben dober patriot pravice zahtevati o tem podrobnih pojasnil, ker se taka vprašanja v nobeni državi javno ne obravnavajo.

Balkanska konferenca

Solun, 6. novembra. AA. Dopoldne ob 10.30 je četrti balkanska konferenca nadaljevala svoje delo v veliki dvorani univerzitetnega poslopja. Na današnji seji so izvolili komisije. Komisija za politično zblizanje bo razpravljala o resoluciji prejšnje konference, o manjšinskem vprašanju in bo sprejela novo resolucijo. Dalje bo razpravljala tudi o konzularnih konvencijah. Komisija za intelektualno sodelovanje bo proučevala vprašanje učenja balkanskih jezikov, in vprašanje ustanovitve podkomisije za sodelovanje pri vzajemni telesni vzgoji mladine. Gospodarska komisija bo pretresala osnutek načrta o konvenciji za gospodarsko sodelovanje med balkanskimi narodi, o vprašanju balkanskega kmetijskega kredita, o vprašanju medbalkanske kmetijske zbornice in o načrtu o statusu balkanskega urada za sodelovanje.

Drugi odpotuje v Atene tudi jugoslovanski poslanik gosp. Boško Hristić, v Solunu bo pa ostal kot opazovalec generalni konzul gosp. Branko Adjemović.

Argentina priznava soviete?

London, 6. nov. b. Iz Buenos Airesa poročajo, da se v tamkajšnjih krogih trdi, da bo takoj, ko bodo Združene države priznale sovjetsko Rusijo, pričela tudi Argentina v isti smeri pogajanja s sovjeti.

Fašistični „Dan krsta“

Rim, 6. nov. b. Za povzdigo propagande za demografsko okrepitev fašizma je bil v Italiji uveden dan skupne fašistične svatbe. Sedaj se je uvedel tudi fašistični dan krsta. Pri tej priliki se je bilo v cerkvi sv. Petra 40 otrok. Po krstu je bila v palači Procci svetčanost, pri kateri so novorojenčki dobili vsak po 100 lir v hranilnih knjižicah.

★

London, 6. nov. AA. Liverpoolski dopisnik lista »Daily Mail« napoveduje skorajšnjo fuzijo med velikima paroplovnicma družbama »Cunard Line« in »White Star Line«. Fuzija je v načelu že gotova, urediti je treba le še nekatere podrobnosti.

Utrinki

KARDINAL BERTRAM

O POMEMBNIH SODOBNIH VPRAŠANJH

O priliki praznika Kristusa Kralja je imel kardinal Bertram pomemben govor o sodobnih aktualnih vprašanjih, iz katerega povzemamo dobesedno sledeče:

»Motrim nedeljske prireditve po naši deželi. Ze pred nekaj desetletji smo tuli svarilo, da praznovanje nedelje preveč lahkomišljeno vzamemo. Zdi se mi pa posebno aktualno ponoviti to svarilo zlasti letošnje leto. Vem, da isto tožijo starši stotisočih otrok, ki se zavedajo svoje odgovornosti pred Bogom. Vi vsi, ki hočete nemški narod voditi k večji kulturi, pomnite: Način krščanskega praznovanja nedelje je merilo krščanske kulture. — Prav je, da se vest vsega naroda zgane ob vprašanju, če sredi vseh mogočih telesnih vaj in prazničnih prireditev naše praznovanje nedelje v resnici odgovarja duhu Kristusa Kralja. Ni nobeno pomanjkanje, ako katoliški starši že nekaj mesecev obutijo pravo domolazje po pravem krščanskem posvečevanju nedelje s službo božjo, s popoldanskim obiskom cerkve in z zaupljivim družinskim razgovorom v krogu staršev in otrok, ki se morejo razviti edinele ob nedeljah. Razumemo tudi najboljše krščanske fante in dekleta, ki zahtevajo, naj bi bili vsaj nedeljski dopoldnevi oproščeni raznih naslopov in posvečeni izključno duhovni kulturi, službi božji in prejemanju zakramentov.

Dalje plava moj pogled v delovna taborišča. Poznam in cenim dobro voljo tistih, ki so jih ustanovili. Vsi pa vemo, da bodo plemeniti nameni le tedaj izpolnjeni, ako bo podlaga skupnega življenja tvorilo versko mišljenje in skrb za čistost telesa in duha. Tega se pa ne da doseči z zunanjim silo. Duh je, ki oživlja. Ravnam po namenu staršev in tudi v smislu voditeljev države, ako najboljše mladostnikom v delovnih taboriških klisim: Držite skupaj, da bi vladala verska vzgoja sredi vaše družabnosti! Danes ni nobena stvar nujnejša, kakor na to opozarjati. In starši, uveljavite svoje dolžnosti! Ne more vam biti vseeno, kakšni se bodo vaši fante vrstili iz delovnih taborišč.

KRISTUS-KRALJ ZAŠČITNIK NARODA IN DRŽAVE

»Ossereatore Romano« prinaša dolgo poročilo o nenavadni slovesnosti, ki se je vršila v veličastni stolnici sv. Stefana na Dunaju, kjer je po pontifikalni maki kardinala Innitzerja papežev nuncij, msgr. Sibilla izročil predsedniku avstrijske republike prof. Miklasu najrjše odlikovanje »najvišji Kristusov red«. Pri tej priliki je odlikovani predsednik republike prof. Miklas v cerkvi imel nagovor, v katerem je med drugim tole povedal: »Biti Kristusov vojak mora biti želja vsakega kristjana. Vsakdo si mora prizadevati, da to tudi v življenju izvede ter da po tem uradno svojo vest v vprašanih javnega in zasebnega življenja. To je vsakdo obljubil pri krstu, pri prejem svetem obhajilu in pri sveti birmi. Da bi bil pravi Kristusov borec, sem si tudi jaz prizadeval v vsem svojem dolgem in deloplnem življenju. To zavedam odkrito in z veseljem, četudi se zavedam svoje nepopolnosti, grešnosti in človeških slabosti, katere

naj mi odpusti Gospod kot milostni sodnik. Ampak danes pred tem oltarjem ne stojim kot zasebnik. Na svojem visokem položaju, ki mi ga je postavila Previdnost, kot šef države, iz srčne globokine želim, da bi se s pomočjo vseh mojih skromnih sil izvedla v življenju tale načeta: živeti v skladnosti z obljubami moje mladosti. Ne samo kot privatnik, ampak tudi kot zvezni predsednik avstrijske republike sem obnovil pred odličnimi zastopniki države izpoved katoliške vere. Ob povzdigovanju sem ponudil srec pozdrgoval molitve k Najvišjemu, ki je tu na oltarju, razlagal mu težave in bolečine vsega našega tako hudo preizkušene naroda... Dobro vem, da to visoko odlikovanje ni namenjeno samo meni. Zaradi tega ta pošastitev prav tako, ali pa še bolj velja deželi, kateri pa božji previdnosti predsedujem. Velja tudi vsem tistim, ki z menoj delajo za krščansko obnovo naše ljubljene domovine, a ne v zadnji vrsti velja vsemu katoliškemu ljudstvu naše države, ki že tisoč let svoje zgodovine dokazuje svojo živo vero. To odlikovanje pa ne pomeni samo pošastitev, ampak tudi dolžnost. V smislu zveste službe Gospodu Kristusu Kralju razumem to odlikovanje, ki mi je bilo danes izročeno. Vem, da v tem gre za menoj ves narod, kateri je danes z menoj vedel obnovil slovesne obljube in izpoved vere, katero sem jaz izrekel tu pred oltarjem... Naj Kristus Kralj ostane z nami in naj s svojo domoljubno varuje naš narod in našo ljubljeno domovino.

AMERIKA SE STARA

Število prebivalstva ameriških Združenih držav znaša 125.693.000 duš. Iz zadnjih uradnih statistik je razvidno, da je število starih ljudi posebno naraslo. To pa radi tega ker je priseljevanje, ki je v prejšnjih desetletjih prineslo le mlade ljudi v deželo, bilo v zadnjih letih zelo skrženo. V dobi od 1920 do 1930 je poraslo število nad 65 let starih ljudi v primeri s prejšnjim desetletjem za 34%. Dalje ugotavlja statistika, da so emeriške družine, ki so še pred nedavnim časom štele po 5 članov, sedaj padle na število 3.3 članstva. Torej se tudi ameriške Združene države urščajo v število starajočih narodov. Trudna Evropa ni več sama...

KAKO SODIJO BOLJŠEVIKI O SEBI

Oficijelen organ ministrstva za poljedelstvo podaja v številki od 23. oktobra zanimivo sliko o sovjetskem gospodarstvu pod naslovom »Sliko o traktorski postaji«.

»Stopimo na dvorišče postaje za traktorje v Bohuslavu v Ukrajini. Tla so poslana z roznimi nadomestnimi deli za stroje. Ze od pomladi stoji na dežju polno strojev, ki jih razjedajo rja in za katere se nihče ne zmeni. Rozen tega se nahaja na obširnem prostoru še kaka dva tuceta drugih poljedelskih strojev, katerim mnogim se pozna, da sploh niso bili praktično rabljeni; vse je zarjavelo in zanemarjeno. Okrog po tleh polno nadomestnih delov, demontiranih strojev itd., itd. — Članek je dolg dve koloni, izpolnjen z enakim naštevanjem, ne da bi h koncu navedel, kako temu stanju pomoci.

Mohorjeva družba v letu 1933

Te dni prihajajo med naš narod mohorjevke. Kdor se zaveda, kaj pomenja Mohorjeva družba za Slovence, jemlje vsako leto družbin Koledar v roke z upom in strahom in pogleda naprej, kako visoko je število udov. Skozi vrsto let smo bili navajeni, da je število mohorjanov vsako leto naraslo, in sicer za 2000 do 8000. Porast mohorjanov smo mogli ugotoviti celo v letih, ko je težko tlačila naše ljudi mora krize. Letos se pa kriza ni ustavila niti pri tako potrebnih stvari kakor so mohorjeve knjige. Za 8.907 udov je padlo število, tako, da znaša sedaj 46.704. Če vpoštevamo težke čase, nam govori tudi ta številka o veliki priljubljenosti dobre knjige med našim narodom in o požrtvovalnosti poverjenikov, ki so morebiti letos težje spravili skupaj 46.000 mohorjanov nego leta 1918, ko je bilo denarja povsod obilno in smo imeli še Goriško in Koroško, nad 90.000.

Tem večje priznanje in iskrenejša hvaležnost pa gre onim župnijam, kjer niti letos ni padlo število mohorjanov, ampak je ostalo na dosednji višini ali je pa celo poraslo. Pregledali smo vse župnije v krški, lavantinski in ljubljanski škofiji in z veseljem ugotovili, da dobimo skoraj v vsaki dekaniji kako župnijo, ki je uspešno kljubovala sili razmer. Na Koroškem n. pr. ni niti ene dekanije, kjer bi ne bilo v kaki župniji število napredovalo. V lavantinski škofiji samo v dekanijama Gornjem gradu in Vuzenici ni nobena župnija napredovala, pač pa so se nekatere obdržale na lanski višini. V ljubljanski škofiji so samo v dekaniji Leskovec nazadovale vse župnije, v dekaniji Loka, Ribnici, Semiču in Vrhniki so pa ohranile nekatere župnije dosežanje posestno stanje; v ostalih dekanijah je pa povsod kaka župnija še napredovala.

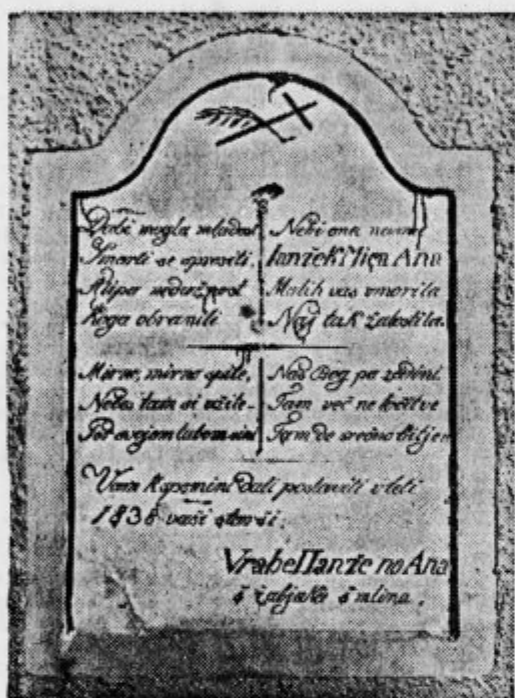
Predaleč bi nas zavedlo, če bi hoteli imenoma naštevati vse župnije, kjer lahko ugotovimo porast članov. Naj omenimo na Koroškem Slov. Plajberk, Globasnico, Skočidol, Zilsko Bistrico, St. Tomaž in Grebini, ker nas pač iz srca veseli, če vidimo, da onstran Karavank mohorjani umreči niso. Lepo število župnij, ki so napredovale, izkazuje lavantin-

ska škofija. Celje je zvišalo že itak lepo število 650 na 660, Zalec od 186 kar na 210, Sv. Rupert v Slov. goricah od 71 na 82, Sv. Trojica pravtam od 120 na 132, Crenšovci v siromašnem Prekmurju od 46 na 59, Sv. Jurij pri Ljutomeru od 123 na 143, obmejna Gornja Radgona od 310 na 327, stolna župnija v Mariboru od 690 na 710, Šmartno pri Velenju od 37 na 58, Sromlje od 54 na 86. (Izreden napredek!) V ljubljanski škofiji mesto Kamnik ni hotelo zaostati za lansko višino (236), ampak je pridobilo še dva nova uda; v Banjaloki pri Kočevju se je število 15 zboljšalo na 23, v Hrastju pri Kranju od 14 na 21, v Litiji 198 na 209, pri Sv. Petru v Ljubljani od 660 na 669, v Šiški 312 na 317, v Moravčah 192 na 202. Posebno lep napredek izkazujejo župnije St. Rupert (od 116 na 138), Sv. Krištof v Ljubljani (od 160 na 178) in Smihel pri Novem mestu (od 171 na 186). Omenili bi lahko napredek še tu in tam, a naj to zadošča. Morebiti se bo našel kdo, ki nam bo zopet sestavil lepo preglednico o procentu mohorjanov v posameznih župnijah in dekanijah.

Moder mož je rekel, da noben človek, ki živi od svojega dela, ne zasluži tako malo, da bi ne mogel ničesar prihraniti, in noben človek ne tako mnogo, da bi ne mogel — vsega porabiti. Seveda je treba take trditve vzeti »cum grano salis«, a v celoti to drži. Zato upamo, da se bo kljub težkim časom padanje števila mohorjanov v letu 1934 ne samo ustavilo, ampak da se bo število zopet popelo vsaj na 50.000.

S posebno hvaležnostjo se pa moramo končno spominjati še onih neimenovanih dobrih src, ki so zbrali 6000 Din za našo slovensko diasporo. Naj zaključimo z željo, da bi ostalo tudi v bodoče tako in bi se takrat, ko plačujejo naročnino, spominjali zlasti tisti, ki znajo knjigo ceniti, da bodo dobili več, nego so plačali (saj 20 Din za 5 knjig ni nikak denar!) : naj dajo zlasti ti večji ali manjši prispevek v najlepši narodni namen: za širjenje dobre knjige, ki naj od leta do leta bolj poveže raztresene ude našega narodnega telesa v eno duševno enoto!

Star slovenski nagrobnik v Ptuj

V južni zunanji steni cerkve sv. Ožbalta v Ptuj pod sončno uro je vžidan star zanimiv nagrobni kamen iz leta 1838 s slovenskim besedilom v vezani besedi ki se glasi:

Da bi mogla mladost
Smerti se sprostiti,
Ali pa nedužnost
Koga obraniti

Ne bi ona nama
JANZEK MICA ANA
Malih vas vmorila
Naj tak žalostila.

Mirno, mirno spite,
Nebes tam si vžite,
Per svojem lubem sini

Nas Bog pa zedini.
Tam več ne ločite
Tam de srečno bitje.

Vam k spomini dali postaviti v leti
1838 vaši starši.

Vrabel Janže no Ana
š žabjaka š mlina.

Nagrobnik se je nahajal preje na pokopališču, ki je bilo okrog cerkve, in ga je dal pri prenovitvi cerkve vžidati v steno o. Hjeronom Streminger, gvardijan oo. kapucinov, ki vrše v cerkvi službo božjo in jo oskrbujejo. Nad nagrobnikom je sončna ura, ki jo je isti gvardijan dal napraviti lani.

Oblika nagrobnika in pismenke z okraski odgovarjajo stilu časa in kažejo izredno večjo roko kamnoseka, ki je spomenik izdelal. Skoda, da so bile pismenke prevlečene v novejšem času s črno barvo, ki ponekod kvari napis. Kdo je napis spenil, trenutno ni mogoče ugotoviti. Vendar kaže jezik v četrto in trojstičnih kiticah s tremi trojeji precej večjeje penika, tako da napis daleč nadkriljuje običajne nagrobnike iz iste dobe po vsebini in obliki.

Iz mrtvaških knjig pri župniji sv. Petra in Pavla v Ptuj, ki so jo že ob času postanka spomenika upravljali oo. minoriti in h kateri je spadal tudi sv. Ožbalt, je razvidno, da sta Ivan Vrabel in Ana roj. Rajsep imela troje otrok, na katere se nanaša nagrobni napis.

Prvi sinček Ivan je umrl v starosti 4 let dne 3. 12. 1828, hčerka Marija je umrla dne 4. 10. 1834, stara 5 let, hčerka Ana pa v starosti 6 let in pol dne 30. 12. 1837. Njih oče, Janže, mlinar v Zabajaku, je umrl dne 3. 7. 1863 v starosti 62 let, dočim se dan smrti matere ne da izslediti.

Napis na nagrobniku kaže, da se je že pred sto leti med našimi kmeti v okolici Ptuja živo budila narodna zavest in je zato vreden, da se objavi v aliki in besedi.

Real.

Trojni jubilej zakonske dvojice

V Stožicah pri Ljubljani obhajata Franc in Antonija Sitar, zakonska dvojica v ugledni posavski družini, trojni veseli spomin. Takole v sredo bomo posegli, da bomo obsegli vse tri jubileje. Franc Sitar stoji čisto v črni pred svojo končano 70 letnico in žena Antonija, zdrava in krepka, pred svojo komaj začeto šestdesetletnico; oba pa praznujeta danes 7. novembra 35 letnico svoje poroke. Bog ju je blagoslovil z obilnim družinskim blagoslovom: sedem otrok jima še živi, deset pa jih že pokriva grobna gredica pri Svetem Juriju. Kar sta predvsem mogla in hotela dati svoji družini, to je krščanski duh, ki se uspešno bori in ohrani v vseh življenjskih razmerah. »Pri Bogu srce, pri delu roka« je verno načelo skrbne gospodinje, kakor se je sama naučila pri svojem očetu, bivšem posestniku »Pri Čamru«, ki je daleč izven slovenske dežele slovel kot pošten in dober poznavalec konj. Svoj čas je celo škofu Strossmayerju prodal par lepih visokih konj. — Franc Sitar je bil dolgo vrsto let delaven občinski svetovalec, po čigar zaslugi se je dokaj dvignilo umno gospodarstvo v občini in soseski. Tudi sam zase je več in podjeten gospodar, ki je za svojo spretno in posrečeno živinorejo na raznih razstavah prejel več ko eno diplomu. Ves Sitarjev gospodarski obseg in delokrog je prepričevalen zgled, kaj premore verno srce in delovna roka tudi tam in tudi takrat, kjer in kadar med cvetenjem in zelenjem poganja neobhodno trnje. Vrli zakonski dvojici in vsej Sitarjevi družini: Še mnogo srečnih let!

Požar v Šmartnem ob Savi

Že več let ni bilo pri nas požara, letos smo imeli pa kar dva. Meseca julija je do tal pogorel veliki dvojnik z vso krmo in tremi vozovi posestniki g. Ivani Marolt v Šmartnem. Dne 3. novembra ob pol dveh ponoči pa je zopet bilo plat zvona. Gorelo je dolgo gospodarsko poslopje posestnice g. Ivane Zajec v Šmartnem. Takoj so bili na mestu domači gasilci, ki so s svojo motorko omejevali požar, da se ni raztegnil na stavbo pevskega doma. V najkrajšem času so prihiteli tudi gasilci iz Stožic in Senebrja-Zadobrova, ki se jim je po dolgem trudu posrečilo ogenj omejiti. Pogorelo je vse gospodarsko poslopje in mnogo krme. Živino in stroje so rešili. Kako je nastal ogenj, ni znano. Gasilec se najtopleje zahvaljujemo za njihovo požrtvovalnost. Zadnji čas je, da si zgradimo stalne rezervarje, kakor je v to služil vodnjak g. I. Dovča.

Koncert Karla Rupla

Zelo razveseljuje v vrsti z najvišjimi umetniškimi zahtevami na splošno v kvantiteti ne skladnih koncertov glasbeni dogodek, kot je bil umetniški nastop violinista Karla Rupla in pianistke Zore Zarnikove. Koncert spada med intimitno glasbene večere, ki se vrše v razdobnih v Filharmonični dvorani, in ki s svojo vrednostjo nudijo uteho oni glasboljubni publiki, ki si želi in zna ceniti še posebno v finese poglavljače se muziciranje. Žal, da je takega občinstva pri nas sorazmerno tako malo in da se zato taki večeri vesled nerentabilnosti tako redko pojavljajo.

Mlada umetnika sta izvedla dvodelen spored, ki je objel v prvi polovici sodobno jugoslovansko, v drugi pa starejšo, doznano tuje rodno vijolinsko produkcijo. Čuli smo Slavenskega pristno prirodno, z domačo folkloro prepojeno Slovansko sonato, Logarjevo Arijo in dve kratki rapsodiji skladatelja Lhotke, Slepčka in Zetelačka, nekam monotonno zasnovani obdelavi južnih nar. motivov. V nadaljnjem pa je sledila Cesar Frankova Sonata, čuvstvena tematično grajena in zavzetna umetniška, in Lalova Simfonie espagnole, tipična, iz španske zemlje poglana skladba. — Spored je zlasti v prvem delu pogoštal malce na mikavnosti.

Zato pa je bila izvedba tem bolj skrbna. Violinist, čigar vrline že itak poznamo, je s svojo briljantno sočnostjo tona in rekel bi pariško prefinenostjo podajal napredno pozornost poslušalcev in razgibal njihova čuvstva. Za vse pa je imel veliko zaslobo v pianistki, ki ima izredno sposobnost, izvladati iz instrumenta kar preseñetljivo božajoče tone in lahkonotno prelivača se sozvočja, in to z umetniškim smislom in poglobljenostjo. Podajanje se je v splošnem skladalo z umetniškimi i zakoni, le tematična plastika (fizicno pri Frankovi sonati kjer sta oba instrumenta ko-

Novo milo, ki nudi res nekaj novega!

Poglejte njegovo opremo, preizkusite njegov vonj prepričajte se o njegovi obilni peni. In poslušajte, kaj pravi veda: posebno voljno, idealno za polt, ker ima veliko lepотно moč.

ELIDA
CVETIC
MILO

Sinova ubila očeta

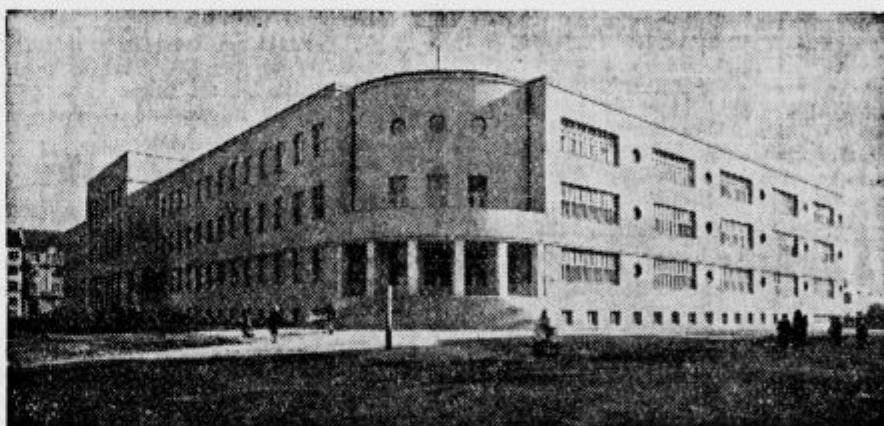
Dolnja Lendava, 4. novembra.

V družini Kerecovi v vasi Hotiza že dalje časa ni bilo miru. Oče je bil velik nasilnež. Preganjal je ženo in otroke. Ni bil več nihče varen življenja. Ponoči je bil eden izmed otrok vedno na straži, da se ne bi oče na skrivnem priplazil in ubil ženo ali katerega izmed sinov. Vedno jim je namreč grozil, da jih bo vse zaklal. Toda nesrečni oče sam je postal žrtev družinskega razdora. Včeraj je na vse zgodaj začel razsajati. Nabrusil je nož in zalezoval domače. Posebno sta mu bila na poti to jutro sinova Avgustin in Stefan. Na dvorišču so se skregali. Oče ju je hotel napasti. Sinova sta se umaknila, prišla v roke

ročice in se postavila v bran. Ko sta videla, da se oče ne šali, sta začela udrihati. Oče je padel z razbito glavo. Poslali so po zdravnika dr. Klara, ki je takoj prišel, pa je mogel ugotoviti le smrt. Sinova sta se takoj javila orožništvu in sodišču. Mrlič je bil obduciran. Glava ima vso razbito. Dobil je več smrtnih ran. Sinova sta bila danes na sodišču zaslišana.

Novica o tej strašni družinski tragediji se je hitro raznesla po Slovenski krajini. Že zelo dolgo ni bilo primera, da bi očeta ubili lastni otroci. Nesrečnej si je sam kriv, da je umrl tako strašne smrti. Velik del krivde ob tej tragediji nosi alkohol.

Novo gimnazijsko poslopje v Zagrebu

je primer odlične moderno zasnovane šolske zgradbe. Velika okna, svetli, zračni prostori, že na zunaj impozantna stavba. Zada pa razna igrišča za tenis, lahko atletiko, telovadnica in drugo. Na takšna vzgajališča bo mladina imela najlepše spomine.

Ob grobu prof. Bernota

Ljubljana, 6. novembra.

Ko je prof. Joško Bernot pred dobrim letom dni stopil v zaslužni pokoj, pač nihče — najmanj pa on sam — ni slutil, da mu bo počitek po dolgoletnem službovanju tako skopo odmerjen. Samo zdravje, sama dobra volja ga je bila, leta mu niso uklonila hrbta in ne otežila mladostno prožnih korakov. Zakladnica, iz katere je zajemal svoj čudoviti življenjski optimizem, se nam je zdela neizčrpna. Nihče ni znal tako ljubezno in očetovsko dobrohotno dajati pobude malodušnežem, nihče ni znal tako filozofsko uravnovešeno ceniti življenja v vsej njegovi navidezni brezpomembnosti in nedoumljivi veličini kakor on. Tembolj je zato vse, ki so plamen tega pokojnika poznali — in med te moremo prišteti predvsem lepo vrsto njegovih učencev in stanovskih tovarišev — presenetila vest, da se je tako nenadoma za vedno poslovil od svojega idiličnega doma tam v Rožni dolini in odšel...

Smrt ga je zalotila sredi dela — zaslužnega pokoja prof. Bernot ni užival s prekrizanimi rokami, kajti brezdelja njegov borbeni, podietni, po napredku in razmahu stremelci duh sploh ni poznal. Čeprav njegovo delo na videz ni zapustilo otiplivih sledov v našem javnem življenju, bi mu vendarle delali krivico, če mu ne bi priznali vsaj nekaj zaslug tudi na kulturno-prosvetnem polju. List, katerega je on urejeval in kateri je bil sicer v prvi vrsti namenjen proslavi njegovega podietja, je poleg trgovsko-propagandnega imel v sebi vendar tudi mnogo klenega in zdravega. Saj je pri listu poleg drugih sodelovalo tudi nekaj naših oficijelno priznanih iz mlade generacije. List je bil vsebinsko in oblikovno vedno na dostojni višini in je v tem svojstvu vsoko nadkriljeval druge elične liste. Užival je mnogo popularnosti zlasti med na-

ordinirana) ni bila prav jasna in sorazmerno podudarna.

Koncert je nudil lep užitek, ki bi si ga skoro zopet želeli (tudi s tuje rodno sodobno sporedom), seveda pa so taki večeri v možnosti priredbe odvisni od zanimanja občinstva, ki bi zanje moralo imeti še vse več smisla. Pa saj ga ima, a na žalost le v sredstvih skromnejši del, kajti prve vrste sedežev vedno nekam pomembno kažejo zalostno aliko praznoto.

V. U.

šim podeželskim ljudstvom, ki bi ga težko pogrešalo. Nekaterim je bil celo edina duševna hrana — in med temi je pokojni profesor Bernot vršil pravo kulturno poslanstvo, kar je z dobrim čtivom polnil vrzel, ki bi jo ta ali oni sicer skušal nadomestiti s pogubnim tujim šundom in kičem. V lepem spominu ga bodo obdržali čitatelji in sodržniki, ki so našli pri njem vedno odprte roke in srce.

Kakšen ugled in spoštovanje je pokojnik užival v vseh krogih, je pokazal današnji pogreb, katerega se je udeležilo lepo število njegovih bivših učencev, stanovskih tovarišev, kulturnih delavcev in dr. Sovražnikov v pravem pomenu besede sploh ni poznal, zlasti pa ni imel političnih nasprotnikov, ker se politično nikoli ni javno udeleževal. Z njim je legel v grob zaveden Slovenec, mož-značaj in poštnjak, kakršnih bi si želeli še mnogo, mnogo med nami. — Naj mu bo Bog pravičen plačnik!

Pojasnilo

»Ponedeljski Slovenec« ima tudi nalogo, da naročnike po možnosti obvešča o žalostnih razmerah med Slovenci in Hrati v zasedenem ozemlju. Naj svet izve, kako huda bolelost tare nas in naše sorojake, ko jim kratijo naravne pravice in ne dovoljujejo, da bi se otroci slovenskih staršev v materinem jeziku učili spoznavati Boga in božje resnice v šoli.

Dne 18. septembra t. l. je poslujoči urednik pod vtisom raznih prejšnjih težkih obvestil po nesreči sprejel v list tudi vest, da je upravitelj goriške škofije Sirotti sklical slovenske duhovnike in vprilo videmskega nadškofa Nogara od njih zahteval, naj se s prisego zavežejo, da poslej ne bodo več poučevali vernikov v slovenskem jeziku. Sedaj se je po zanesljivih pričah dogladno, da to poročilo ni bilo resnično.

Uredništvo torej to vest po krščanskih načelih radevolje prekljuje.

Uredništvo je žal, če je morda omenjena vest povzročila kje mržnjo proti Cerkvi, zato pričačuje, da bodo ta popravek objavili tudi tisti listi, ki so iz »Slovenca« posneli to neresnično poročilo.

Uredništvo »Ponedeljskega Slovenca«.

Ker je tudi naš list povzel to neresnično vest, jo tudi mi popravljamo in obžalujemo.

Uredništvo »Slovenca«.

Liubljanske vesti:

Padec dohodkov iz užitnine

Cepprav imamo do konca leta še dva meseca, vendar je slika dohodkov, ki jih prejema mestna občina iz užitnine, že sedaj takšna, da moremo računati z znatnim padcem v primeri z lanskim letom. Odkar je mestna občina uvedla užitnino na vsa živila ter na skoraj sleherni predmet, ki se uvozi v Ljubljano, je statistika o nabrani užitnini najboljše merilo za konzum v mestu, pa tudi za blagostanje ali krizo, v kateri prebivalstvo pač živi.

Letos je bilo v Ljubljani zelo mnogo kongresov, tako učiteljski, živinozdravniški, lekarnarski, bila je stadionska prireditve, sokolski zlet, dva vele-sejma, kar vse je privabilo v mesto zelo mnogo tujcev, in vendar bo konzum vseeno slabši kakor je bil lani. To se pravi, da si je domače prebivalstvo letos zelo zadržalo želodec, tako da je samo povzilo mnogo manj, da ni moglo tisto, kar so použili številni tujci, primanjkljaja nadomestiti.

Najbolj občutno nazadovanje se pozna v konzumu moke, pa tudi drugih važnih živil, kakor poljskih pridelkov, sira, riža, mleka in nekoliko tudi mesa. Da je prebivalstvo povzilo letos mnogo manj kruha, najbolj nazorno kaže, kako je kriza zadela ravno najbolj revne sloje, ki so pač nave-

zani izključno na tako hrano in le malo na meso. Mnogo družin je letos v Ljubljani res stradal.

Zanimivo pa je, da je letos zopet narastel konzum vina. Zadnja tri leta je v Ljubljani redno pojav, da konzum vina raste, konzum piva in žganja pa stalno pada. K ponovnemu porastu konzuma vina so pač res pripomogle številne prireditve, deloma pa tudi razmeroma nizka cena. Nepričakovano globoko pa je padel — kljub prireditvam — konzum piva. Pivo je v Ljubljani zelo drago, v primeri s cenami vinu mnogo predrago ter ga prebivalstvo zato vedno bolj opušta. Morda bodo letošnje številke dale pivovarstvenemu kartelu nekoliko misliti, če ne bi kazalo z nižjimi cenami dvigniti konzum piva!

Da je padel konzum živil, je pa še en vzrok: letos je bilo v Ljubljani zelo malo — vsaj v primeri z drugimi leti — gradbenih del večjega obsega in je našlo le malo delavstva iz drugih krajev zaposlitve v Ljubljani.

Nazadovanje gradbenih del se bo poznalo tudi v statistiki uvoženega gradbenega materialja. Skupno računajo, da bo mestna občina letos prejela na užitnini blizu 2 milijona manj.

Kai bo danes?

Drama: Zaprti.
Opera: »Samson in Dalila«. Red C.
Kino Kodeljevo: Ob 8: »Sumljivi kavalirji«. Znižane cene.
Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ramor, Miklošičeva 20.

Tkanina, ki se Vam dopade

je lahko dobra ali pa slaba. Tega nikdar zanesljivo ne veste. Pustite torej strokovnjaka do besede. Obiščite nas in kupite blago, ki Vam ga bomo nasvetovali.

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova 3

© Z univerze. Gospod privatni docent dr. Avgust Munda, namestnik višjega drž. tožilca, bo imel v torek, dne 7. t. m. ob 18 v zbornični dvorani na univerzi svoje nastopno predavanje. Predmet predavanja: »Kako učinkuje privolitev na protipravnost kaznivih dejanj zoper življenje in telo«.

© Kulturni odsek Katoliške Akeije za frančiškansko župnijo ima danes 7. nov. ob 8 zvečer v dvorani na porti zanimivo skriptično predavanje o Inomostu. Govori IP. Roman, O. F. M. Člani in gostje vljudno vabljani!

© Gostje iz Južne Srbije v Ljubljani. V petek, dne 10. t. m. koncertira v Ljubljani pevsko društvo Vardar iz Skoplja. To je najstarejše srbsko pevsko društvo v Skoplju, ki je začelo s svojim delovanjem že leta 1907, ko je bilo Skopje še v turškem carstvu. »Vardar« je danes najštevilnejše in tudi najagilnejše skopljansko pevsko društvo, ki stoji pod umetniškim vodstvom Josipa Brnobiča. Zborovsko petje goji z največjo intenzivnostjo in umetniškim zanosom, kar v polni meri kaže sestava koncertnega sporeda, ki sestoji prav za prav iz dveh delov. Prvi del obsega samo skladbe duhovne vsebine, v drugem delu pa so najrazličnejši zbori jugoslovanske glasbene literature. Zbor koncertira pred svojim ljubljanskim koncertom v Nišu, Belgradu in Zagrebu. Ponovno opozarjamo na ta koncert in vabimo k številnemu obisku. Koncert se vrši v Union-ski dvorani, predprodaja vstopnic od 6 do 30 dinarjev v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

DAMSKI PLASČI

205.-- Din športni plašč
290.-- Din plašč z baržunom
342.-- Din plašč s kožuho
ANT. KRISPER
Mestni trg št. 26 — Stritarjeva ulica št. 1—3.
LJUBLJANA

© Prvo predavanje Prirodnoznanstvene sekcije Muzejskega društva za Slovenijo bo v četrtek, dne 9. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Predavanje je poljudnoznanstveno in za širše kroge gotovo izredno zanimivo. Saj je sekcija pridobila za to svojo prvo letošnje prireditve slavnega gosta iz Zagreba, direktorja botaničnega inštituta, g. prof. dr. Vale Vouka, ki bo predaval o fotobakterijah. To so živalice, ki jih moremo videti le v drobnogledu, a ki nagromadene v večji množini izžarevajo tako intenzivno svetlobo, da morejo osvetliti celo dvorano. Z ozirom na večje stroške za to predavanje bo vstopnina za sedeže Din 6, za stojišča Din 4, za dijakke Din 2.

© Samaritanski tečaj krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani, se začne danes v torek ob 19 v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti.

© TK »Skala« se je preselil s svojimi poslovnimi lokali iz dosedanjih prostorov v hotelu Metropol na Rimsko cesto 13, pritličje.

Specialistka za ženske bolezni in porodništvo

DR. MIRA FINK
se je preselila

v GLEDALISKO ULICO 16/I (Dukičev blok)

in ordinira redno od 9—12 dopoldne in od 3—5 popoldne. Telefon 30-08

© V Ljubljani umrli od 27. oktobra do 2. novembra: Paternoster Milan, 58 let, fin. svetnik, Gorupova ulica 3; Milar Ana Marija, 3 mesece, hči mizarja, Svabičeva ul. 7; Šraj Matevž, 65 let, strojar, Sv. Petra c. 81; Pleničar Pavla roj. Karlinger, 74 let, žena sodnega ofic. v p., Stari trg 6; Koman Helena, 92 let, zasebnica, Korunova 4; Zajc Helena, roj. Mulhar, vd. Hlebs, 89 let, vdova mesarja, Poljanska c. 52; Celnar Franja roj. Krašovec, 67 let, vdova poštnega odpravnika, Postojnska ul. 4; Zafran Franja roj. Jerše, 73 let, vdova žel. strugarja, Japljeva ul. 2; Pečar Marija, 59 let, bivša služkinja, Vidovdanska c. 9; Edno Marija, 66 let, bivša delavka, Vidovdanska c. 9; Gričnik Ivan, bivši hlapec, 63 let, Vidovdanska c. 9; Dremelj Marija, hči hišarja, 21 let, Vidovdanska c. 9; Štrkovič Franciška roj. Petruhar, 76 let, zasebnica, Tyrševa c. 5-I.— V ljub-

Mariborske vesti:

Lipa, javor, akacija...

Po naročilu občinskega sveta je dovršil gradbeni urad splošen načrt za odstranjevanje kostanjevih drevoredov ter za novo zasaditev mestnih ulic z drugimi drevesi. Načrt predvideva izvršitev tega dela v več etapah. Prva naj bi se izvršila že letošnje jeseni in v pričetku zime in sicer v najpomembnejših ulicah. Sproti pa naj bi se izsekani drevoredi znova zasajali; v poštev pridejo lipa, okrogli javorji in okrogle

akacije. Vzroki, radi kateri morajo kostanji pasti so: prevelika senca, preveč listja in pa škoda, ki jo delajo s svojimi dolgimi koreninami v pločnikih in kanalih. Načrt še v podrobnostih ni dovršen; te se bodo določile spozumno z mestnim olespevalnim uradom in gradbenim odborom. Proti temu načrtu se že sedaj čujejo pritožbe iz vrst občinstva, ki ima glede teh stvari drugo mišljenje.

□ **Žalna maša** bo jutri, v sredo ob 9 dopoldne v tukajšnji stolnici v spomin vseh padlih vojniš žrtve, umrlih vojakov in članov Zdrženja vojniš invalidov. Počastimo njih spomin!

□ **Umetniški užitek** bo nudil jutrišnji koncert Glasbene Matice. Od posameznih nastopov naših mladih umetnikov Tarasa Poljanca in Marijana Lipovskega se vrstijo izvajanja mešana zbor a klavirjem in orkestrom, tako da bo pri Verdijevem »Tebe Boga hvalimo« nastopilo nad 100 glasbenikov. Spored je pester in zanimiv, da bo lahko vsak še tako razvajen ljubitelj glasbe prišel na svoj račun.

□ **Hilmen**. V nedeljo sta se poročila v dekanjski cerkvi v Jarenini sodnik mariborskega okrožnega sodišča g. dr. Srečko Germovšek in gdnca Elfrida Nassimbenijeva, hčerka tukajšnjega uglednega gradbenega podjetnika. Poročne obrede je izvršil ženinov stric g. dekan jareninski in častni kanonik Jožef Čizek, priči pa sta bila ženinov oče, šolski nadzornik v p. g. Germovšek, in nevestin brat g. inž. Ubaldo Nassimbeni. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

□ **Ustanovitev združenja železniških uradnikov** v Mariboru je bila v nedeljo v hotelu Meran. Navzoči so bili vsi odborniki zagrebškega centralnega odbora in ljubljanskega oblastnega odbora. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Evstahij Joštl, podpredsednik Janko Vranjek, odborniki Vilje Vrhovšek, Janez Lipovšek, Janko Rozman, Bruno Parma, Janez Erker, Polde Segula in Avgust Amaliti. To je prvi združenjski lokalni odbor.

□ **Prihodno nedeljo** bo namesto 5. novembra predstava v Mladinskem domu v Cvetlični 28. — Igra Magdalence v nedeljo je krásno uspeła, dvorana na Aleksandrovi 6 je bila natlačena polna.

□ **Diplomirana učiteljica**, revnih staršev, bi prevzela instrukcijo ali mesto domače vzgojiteljice, oziroma učiteljice. Naslov v upravi »Slovenca« Karoliški cesti 1.

□ **Carinski dohodki**. V preteklem mesecu izkazuje mariborska glavna carinarnica skupno 5.137.571,73 Din dohodkov; od tega odpade na uvoz Din 5.154.045,25, na izvoz na samo 16.473,50.

□ **Gori!** V Sp. Gorici pri Račah je izbruhnil požar na gospodarskem poslojpu posestnika Avgusta Pernata. Ogenj je uničil poslopje do tal, zraven pa je zgorelo še 5000 kg sena, 5000 kg slame ter celotno gospodarsko orodje. — Škode je 20.000 Din, je pa v celoti krita z zavarovalnico.

□ **Zasilna stanovanja** v Metelkovi ulici bi bila morala biti gotova že koncem oktobra. Oktobrske deževje pa je dela znatno zavlačevalo, vendar so se sedaj s pospešeno naglico skoro zaključila. Podi so že v vseh stanova-

Celje

© **Izid izloženega tekmovanja 5. novembra**. Po strokah so dobili naslednji gospodje, kakor sledi: Manufaktura: I. nagrada: Josip Weren, aranžer Ivo Deršek; II. nagrada: R. Stermecki, aranžer Franjo Olip; III. nagrada: V. Hladin, aranžer Slavko Višner. — Moda: I. nagrada: R. Stermecki pod geslom »Sport«, dekorater Fran Olip; II. nagrada: L. Putan, dekorater Vili Kovačec; III. nagrada: A. Drogenika nasl., dekorater Oton Hlačar. — Konfekcija: I. nagrada: »Tivara« d. d., dekorater L. Vrečič; II. nagrada: A. Staudinger, dekorater lastnica sama; III. nagrada: »Humanika«, dekorater poslovodja F. Verdošek. — Kozmetika: I. nagrada: »Sanitas«, dekorater Pavla Kramar; II. nagrada: Rihard Grobelnik, frizer, dekoraterka gdnca ing. Marica Müller; III. nagrada: Edvard Pajdaš, frizer, dekoraterka ing. Marica Müller. — Galanterija in papirnice: I. nagrada: Mohorjeva družba, knjižarnica, dekoraterka gdnca Golobova; II. nagrada: K. Goričar vdova, dekorater poslovodja Nerad; III. nagrada: F. Kösig, dekorater Karel Filač. — Železnina: I. nagrada: D. Rakusch, dekorater R. Blechinger, II. nagrada: J. Weinerja nasl., dekorater R. Blechinger; III. nagrada: Josip Jagodič, dekorater Viktor Škorjanc. — Specerija: I. nagrada: G. Stiger, dekorater Videčnik Franc; II. nagrada: A. Fazarinec, dekorater F. Wutti; III. nagrada: K. Loiber, dekorater Hlačar; IV. nagrada: K. Loiber, dekorater Kmecl. — Izven konkurence: IV. mesto: »Persil« d. d., g. Mlinar, v speceriskih stroki: I. Franz in sinovi v Mariboru, dekorater g. Kmecl pri trdkvi A. Drogenik; izven konkurence V. mesto in td. M. Fabiani; izven konkurence I. mesto »Pekos«. — Pohištvo: II. nagrada: O. Josek. — Najlepšo in najučinkovitejšo izložbo je aranžirala trdka drogerija »Sanitas« in je bila nagrajena s posebnim častnim darilom.

□ **Poročila** sta se v soboto gdnca Majda Knaflič, zasebnica, in g. Montag, tajnik slavnostnega gledališča v Solnogradu. Bilo srečno!

□ **Odjemalce plina!** Mestno načelstvo razglasi: Odjemalce plina, ki v bodoče ne bodo takoli in v polnem obsegu poravnali v gotovini svojih obveznosti napram mestni plinarni, bo brez nadaljnega ustavljen dobava plina in električnega toka.

□ **Brv v mestni park**. Od ponedeljka do vključno sobote 11. novembra bo provizorno otvorena obnovljena brv čez Savinjo za peš promet dnevno od 17 do 7. Od 7 do 17 bo dovoljen prehod čez brv edino le v primeru, ako bo radi visoke vode onemogočeno prevažanje z brodom. Zasilni brod čez Savinjo bo obratoval do nadaljnega le v dnevnem času od 7 do 19, v kolikor ne bo obratovanje onemogočeno po visoki vodi. Od 12. novembra dalje bo obnovljena brv za pešce čez Savinjo definitivno otvorena ter postanejo s tem dnem vse izkaznice za brezplačen prevoz z zasilnim brodom neveljavne.

□ **Dve tatvini**. Dne 4. novembra je bilo izpred neke trgovine na kralja Petra cesti ukradeno moško dvokolo, črno pleskano znamke Walfenrad, evid. št. 2—11.785—3, vredno okrog 800 Din. — V torek 31. oktobra je neznanec odnesel gostu iz posebne sobe neke gostilne na kralja Petra cesti aktovko s knjiškami. Lastnik prosi, da bi mu dotični gospod vrnil knjiške proti nagradi.

njih položeni, sedaj se vstavljajo okna in vrata ter beli notranjost. Obenem se je pričelo s planiranjem prostora okoli hiše. Vsa dela bodo zaključena s koncem tega tedna, v prihodnjem se bo pa že izvršila vselitev 32 družin.

□ **Glasbena Matica**. Za koncert, ki bo v sredo, bo generalna vaja danes ob 18.30, torej pol ure pred napovedanim časom, to pa radi drugih zaprek. Prosim točno! — Zborovodja.

□ **Gasilci zborujejo**. Zbore se v soboto 11. novembra k rednemu občnemu zboru v Gasilekem domu. Pričetek občnega zbora ob 20.

□ **Upokojeno učitelstvo** iz Maribora in okolice ima svoj prihodnji sestanek v četrtek 9. novembra ob 15 pri Koštomaju v Mlinski ulici.

□ **MZSP**. Seja upravnega odbora bo jutri ob 20 v Aljaževi sobi pri Orlu.

□ **Nove hišne tablice** dobimo. V Mariboru imamo še vedno stare hišne tablice, dasi je že dolgo v veljavi predpis o enotnih tablicah za celo državo. V drugih mestih imajo take tablice že dolgo in tudi za Maribor se to vprašanje ni več dalo odlagati. Na mestni občini sedaj ukrepajo o raznih ponudbah, ki so jih stavile trdke za nabavo tablic s hišnimi številkami.

□ **Spopolnitev davčnega odbora**. Iz obrtniških krogov je prišla pritožba, da je obrtni stan v mariborskem davčnem odboru nezadostno zastopan. Davčna oblast je sedaj odredila izpopolnitev omenjenega odbora, ki jo bo izvršil občinski svet na svoji prihodnji seji.

□ **Akadska kongregacija**. Jutri v sredo ob triletni na 20 pri oo. frančiškanih reden sestanek.

□ **Mariborske Vincencijeve konference**. Jutri v sredo ob 18 seja upravnega sveta Vincencijeve konference pri oo. frančiškanih.

□ **Tutankamen**. V petek predava v tukajšnji Ljudski univerzi vseučiliški profesor dr. Novak o znamenitem Tutankamnovem grobu. V soboto o moderni Palestini. Skriptične slike!

□ **Veseli dogodki**. Daleč na okoli dobro znani kolarski mojster Nikolaj Kotolenko, čvrsta haloška korenina, je iznenadil v soboto 3. novembra Selnice z zgodaj v jutro, Peljal je pred oltar mlado nevesto Anico Sakelšek. Naš ženin je klub šestim križem res še pravi korenjak. Selnicami in vsi drugi prijatelji mu želijo obilo blagoslov!

□ **Popravilo plinskega omrežja**. Vzduž Aleksandrove ceste ter priključnih ulic graškega »redmestja« so že končana popravila plinskega omrežja. Popravila so bila izvršena zelo temeljito. V plinarni se že poznajo ugodne posledice tega dela, ker se opaža, da uhaaja manj plina, kakor poprej.

Plui

Zaščita dece in mladine. V svrhu ustanovitve krajevne organizacije za zaščito dece in mladine za sodni okraj ptujski, se je vršil v nedeljo, 5. t. m. na mestnem magistratu sestanek. V pripravljalni odbor sta bila izvoljena med drugimi za predsednika sodnik g. dr. Muhič, za tajnika pa šolski upravitelj g. Peček.

Redna občinska seja bo v četrtek, 9. t. m. **Nevarno ponesrečil** se je 25-letni Ljudevit Dolenc, ključavničar doma iz Sp. Gorice pri Račah. Spodrsnil se mu je na poti domov in padel je na kup polomljenega stekla. Prepeljali so ga nemudoma v ptujsko bolnišnico. Dolenc je nastavljen pri železnici v Subotici in je prišel po svoje starše, da se udeležijo njegove poroke, ki bi se imela vršiti v nedeljo, 5. t. m. Radi težke nezgode ženina so poroko morali odložiti na nedoločen čas.

Neznanci so ukradli iz parne žage v Medvedcih, občina Sp. Polskava, last inž. Teodorja Majca, govilni jermen, vreden 3500 Din. Jermen je 15 m dolg, 28 cm širok in 3 cm debel.

Št. Ilj v Slov. goricah

Na praznik Vseh svetnikov smo imeli tu izredno slovesnost. Po zaslugi domačega agilnega gospoda kaplana Ravša smo postavili na pokopališču priprist križ v spomin padlih fantov in mož v svetovni vojni. Po običajnih molitvah za rajne je imel na pokopališču v srce segaajoč govor g. p. kaplan, ki je živo opisoval krvave dogodke nesrečne svetovne vojne in je omenil da sedanja mladina niti pomiti ne more, koliko so prestali in žrtvovali slovenski fantje in možje na krvavih bojiščih in raznih frontah. Noben pisatelj teh grozot dovoljno opisati ne more, četudi bi pero namakal namesto v črnilo v kri. Postavili smo po vzgledu drugih župnij tudi tu ekromen in priprost spomenik žrtvam svetovne vojne iz domače župnije. Po govoru gosp. kaplana, je domači pevski zbor pod spretnim vodstvom g. p. organista Rakuša zapel v srce segaajoč pesem: »Oj Doberdob, slovenskih fantov grob...« Na stolne domačinov in drugih, ki pridejo ob Vseh svetih obiskat naše pokopališče, se je strnilo okrog novega spomenika. Hvala gosp. kaplanu in vsem, ki so pomagali postaviti spomenik, kakor tudi našim pevcem za njih ganljiv nastop!

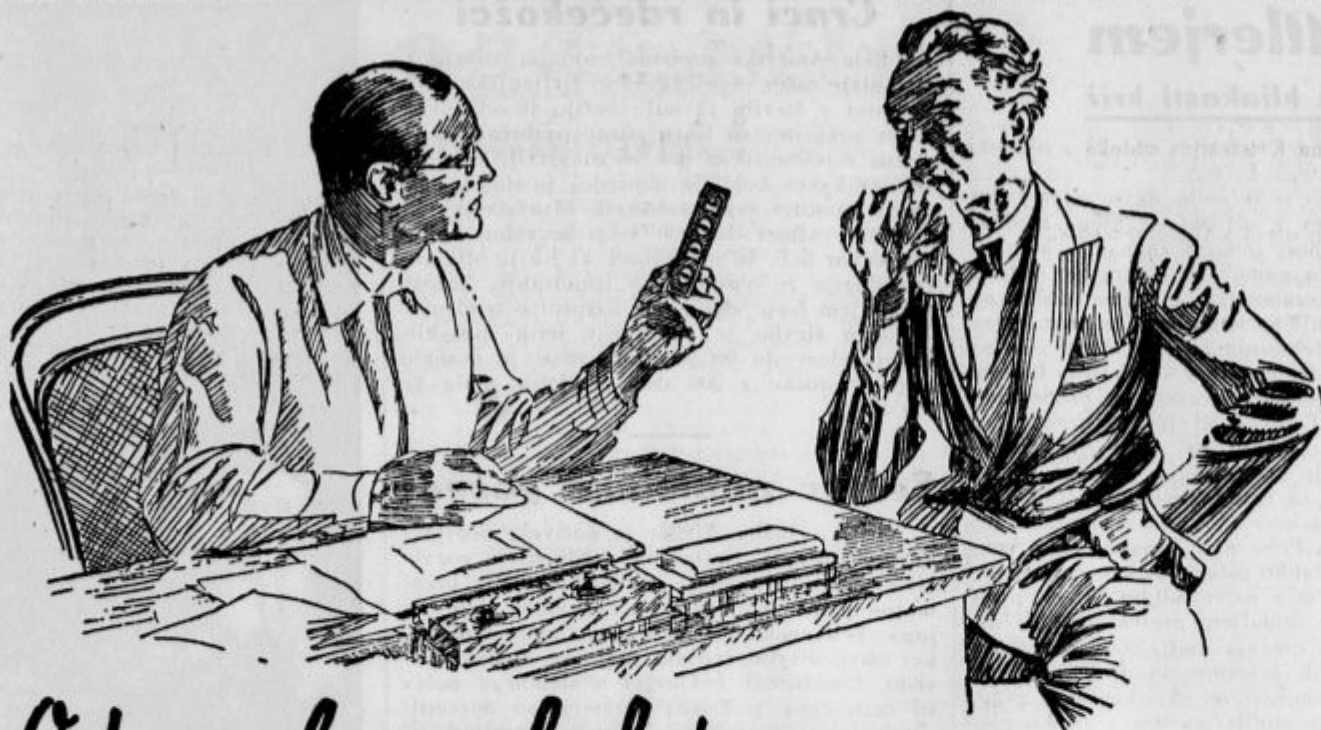
Krani

Pevsko društvo Ljubljanski Zvon koncertira v sredo, dne 8. novembra ob pol 9 zvečer v župnijski cerkvi mesta Kranja. Na sporedu orgelske skladbe (g. H. Svetel), dve Marijini pesmi ter l. pl. Zajčev oratorij »Oče naš« in njegova kantata »Uskrnuje Isusovo«. Sodelujejo solisti, celokupni društveni zbor, pri orglah g. H. Svetel. Dirigent: Zorko Prelovec. Kranjčane na ta zanimivi glasbeni dogodke opozarjamo in jim obisk koncerta priporočamo. Vse podrobnosti na lepakihi.

Poizvedovanje

Izgubljena je bila od Ljubljane do Mengša ženska ročna torbica z večjo vsoto denarja hranilno knjižico ter moško uro. Pošten najditelj se naproša, naj vrne na upravo »Slovenca« proti primerni nagradi.

Lorgnon-očala so se izgubila od Magdiča do Tivolija. Najditelj je naprošen, da jih izroči proti nagradi v upravi »Slovenca« ali na policiji.

Od vseh navlak in nesnag

je treba očistiti zobe in ustno duplino. To dosežete, če negujete usta in zobe z ODOL zobno pasto. ODOL zobna pasta prepreči vse navlake, onesnaženje in počrnenje zob ter neprijeten vonj iz ust.

ODOL

zobna pasta

ima s svojimi koloidnimi sestavinami veliko čistilno moč, da temeljito očisti zobovje, ter odpravi vsak neprijeten vonj, vsa barvila in vso nesnago.

Velika povodenj v Hrvatskem Zagorju

Hudourniki poplavlili vse doline - Krapinska dolina spremenjena v ogromno jezero

Zlatar, 5. novembra.

Cele tri dni je neprestano močno deževalo po vsem Hrvatskem Zagorju, snoči pa je začelo liti, kakor bi se utrgal oblak. Z Ivančice in njenih obronkov, z Zagrebske gore in Hrašćinskega Humlja so se valile ogromne množine vode in preplavile vse doline. Po mnogih krajih so hudourniki zalili ceste in onemogočili vsak promet. Vsa ta ogromna množina vode se je valila v glavno zagorsko dolino, po kateri teče reka Kravina. Vsa ta dolina od Končine do Velikega

Trgovišta, južno od železniške proge, je danes spremenjena v eno samo ogromno jezero. Včeraj je poleg tega divjal hud vihar, ki je napravil veliko škodo po sadovnjakih. Na glavnem trgu v Maču je vihar podrli veliko drevo, ki je padlo na kapelico Lurške Matere božje in jo močno poškodovalo. Povodenj je napravila kmetom veliko škodo, ker jim je odnesla poljske prideleke, ki so bili še na njivah. Kmetje tudi ne morejo posejati ozimnice in če bo deževno vreme trajalo še dalje, je nevarnost, da bodo letos ostale njive neposejane.

Koledar

Torek, 7. listopada: Janez Gabriel Perb., mučenec; Engelbert, škof.

Novi grobovi

† Anton Reya pl. Castelletto, državni aradnik v pokoju, je včeraj zjutraj ob pol treh po kratki boleznj mirno v Gospodu zapal. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. Naj mu sveti večna luč! Žalujoci soprogi naše iskreno sožalje!

† Marija Rabič. V Ljubljani je včeraj zjutraj ob 6 izročila svojo dušo Gospodu gospa Marija Rabič roj. Pezdinik, soproga dvornega nadlovca, hotelirka in posestnica v Mojstrani. Truplo prepeljejo v Mojstrano, kjer bo pogreb v sredo, 8. novembra ob 3 popoldne iz domače hiše na farno pokopališče na Dovje. Blagi pokojnici naj Bog podeli večni mir in pokoj! Žalujoci naše globoko sožalje!

Ostale vesti

— Uspeh ljubljanskega foto-amaterja. Znana in tudi pri nas razširjena nemška poljudno znanstvena revija »Die Umschau«, ki izhaja v Frankfurtu a. M., je pred tedni razpisala veliko tekmovanje foto-amaterjev za tehnično in vsestransko najbolj posrečene slike. Tekmovanja se je udeležilo okrog 1000 foto-amaterjev od vseh strani. Žirija revije je izmed tisoč tekmovalec izbrala šest ter jih nagradila. Med temi šestimi je pet Nemcev in pa Ljubljančan g. J. Skerlep, ravnatelj hotela »Union«. Nagrado je dobil za več lepih zimsko-motivnih slik, od katerih je eno revija priobčila. Slika predstavlja znamenje Sv. Trojice pred urušeno cerkvijo ter del Kongresnega trga v snegu. G. Skerlepu k lepemu uspehu čestitamo!

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 252 objavljajo, da je prepovedalo državno pravdnstvo v Zagrebu prodajati knjigo »Šta je židovstvo«, dalje št. 11 mesečnika »Hrvatski maloprodavač« in št. 25 tednika »Mlada Jugoslavija«, ki se tiskajo v Zagrebu. — Z. odlokom ministarstva za notranje posle pa je prepovedalo uvažati v našo državo in razširjati v njej liste »Az Este«, »Madjarorsage« in »Pešti Naplo«, ki izhajajo v Budimpešti.

— Ponesrečena žena zahteva svojo pravico. Iz Novega Sada poročajo: Avgusta meseca 1. 1925 so je peljala Elizabeta, žena brodarja Dragotina Gjalica, na velikem čolnu, ki ga je vlekla ladja vlačilka. Kapitan je bil Ilija Menaži. Zaradi neprestanega manevriranja je vrv, s katero je bil privezan čoln k ladji, zlomila Elizabeta obe nogi. Eno nogo so ji morali odrezati, na drugo je pa ostala hroma. Brodar je takoj zapustil ponesrečeno ženo in zahteval ločitev zakona. Elizabeta je po svojem odvzetniku zahtevala 300.000 Din kot odškodnino in po 1000 Din invalidnine na mesec. Vložila je tožbo proti Srbski parobrodarski družbi, proti Brodarskemu sindikatu, Državni riječki plovilni in proti kapitanu Iliji Menažju. Okrožno sodišče je nedavno razsodilo, da se izplača ženi 2100 Din odškodnine in pa dosmrtna renta po 100 dinarjev na mesec. Apelacijsko sodišče je sodbo potrdilo in zavrnilo tožbo proti kapitanu Menažju.

Kasacija v Novem Sadu je zvišala rentnino na 400 dinarjev mesečno in obenem razsodila, da se mož, ki je zapustil svojo ženo, ne more oprostiti vzdrževanja svoje žene. Nadalje je kasacija razsodila, da se za odškodnino uvede postopanje tudi proti kapitanu Menažju.

— Pri lenivosti črev, boleznih na jetrih in žolču, odebalelosti, protinu, kataru v želodcu in črevih, oteklini notranjosti debelega črevesa, obolenju zadnjega črevesa odstranja naravna »Franz-Josef« grenčica naglo vsako zastajanje v organih spodnjega dela telesa in to brez bolečin. Dolgoletne izkušnje v bolnišnicah dokazujejo, da raba »Franz-Josef« vode izbornu urejuje delovanje črev.

— Velik zločinec ali nevaren norec. Stot sedmoroce v Zagrebu je razveljavil sodbo okrožnega sodišča v Peirinu, s katero je bil kmet Stefan Jerkovič obsojen na 12 let težke ječe. Kakor smo svoj čas poročali, je Jerkovič zadavil in vrigel v Savo svojega pastorka 9-letnega Jurčka Selanca, da bi na ta način prišel do njegove dediščine. Ko so Jerkoviča zaprli, je takoj začel hliniti blaznost. Po prvi obravnavi so ga poslali v norišnico v Stegnjevec. Od tam so ga poslali nazaj s poročilom, da je Jerkovič čisto normalen. Vršila se je nato druga obravnava, na kateri je bil Jerkovič obsojen na 12 let. Sedaj je Stot sedmoroce razveljavilo to sodbo in se bo proti Jerkoviču vršila tretja obravnava, na kateri se bo končno odločilo o njegovi usodi. Pri tej razpravi bo merodajno mnenje medicinske fakultete v Zagrebu.

— Starček-milijonar ugrabil kavarniško pevko in jo poročil. V Jajcu se je na zelo slovesen način poročil starček-milijonar, ki je bil skozi desetletja predsednik kluba samcev. Do te poroke pa ni prišlo na naveden in enostaven način. Starček je sredi belega dne ugrabil neko kavarniško pevko in jo odvedel na svoj dom. Čeprav so se pevki ponujali 40 let mlajši ženini, vendar se je odločila za starčega milijonarja, češ, da si je vedno želela le resnega moža. Ko je pevka — po rodu Madjarka — dobila vse potrebne dokumente, sta se s starcem takoj poročila.

— Triki zagrebškega sleparja. Zagrebški policiji je dobro znan neki Stjepan Golub, ki je na zvit način osleparil že mnoge kmete. Za njim je bilo izdanih že več tiralic, ki pa niso imele uspeha, ker se Golub še vedno na spreten način skriva pred oblastmi. Te dni je policija v Zagrebu znova prejela novo ovadbo proti Golubu. Goluba je ovadil kmet Andrej Podbrežnik iz Sessvetkega Kraljevca. Povedal je na policiji, da se je vračal s sejma, ko ga je v Deželičevu ulici nagovoril neki človek, katerega opis popolnoma odgovarja Golubu. Ta človek se mu je predstavil kot gostilničar iz Petrove ulice in mu dejal, da mu je nujno potrebno, da mu kdo odnese iz neke trgovine v Vlački ulici večjo količino sladkorja v njegovo gostilno. Ker je imel kmet s seboj prazen voz in mu je domnevni gostilničar obljubil nagrado, je takoj pristal na to, da mu prepeje ta sladkor. Lažni gostilničar je privedel Podbrežnika v Vlačko ulico in mu rekel, naj

počaka pred neko trgovino. Nato pa se je takoj vrnil iz trgovine in mu dejal, naj mu posodi 269 Din, ker nima drobiža s seboj. Podbrežnik ni slutil nič hudega, ter je »gostilničarju« res izročil 300 Din. Ta pa je odšel ter se ni več vrnil. Pozneje je policija ugotovila, da je odšel skozi drugi izhod. Podbrežnik je zaman iskal »gostilničarja« v Petrovi aliji ter je prepozno spoznal, da je nasel goljufu.

— Ko se začne celi poapnjevati, deluje uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša naval krvi.

— Ljudske igre in drame. J. Jalen, Bratje, drama v 4. dej., 20 Din; St. Majcen, Kasija, drama v 3. dej., 6 Din; Zloba in zvestoba, igrokaz v 4. dej., 3 Din; Fr. Bevk, Kaja, drama, 18 Din; I. Cankar, Romantične duše, drama; dr. I. Dornik, Gruda umira, kmetijska drama v 5. dej., 25 Din; Euripides-Bradač, Medea, tragedija v 5. dej., 4 Din; G. Hauptmann, Potopljeni zvon, dramska bajka v 5. dej., 5 Din; Zv. Kosem, Morje, drama v 4. dej., 12 Din; A. Leskovec, Dva bregova, drama iz življenja bearačev, v 3. dej., 24 Din; Rozman, Testament, ljudska drama v 4. dej., 6 Din; A. Mohor, Kosovska drama, igra v 3. dej., 5 Din; I. Pregelj, Azazel, žalna igra v 4. dej., 14 Din; V. Pfeifer, Rožmarin, drama, 15 Din. — Vse navedene igre ima na zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Kaj »odole« v zmore. Ne samo, da zobe očisti, jih napravi bele in ohrani zdrave, ampak jih varuje tudi pred gnitjem; poleg tega očisti in posveži usta, varuje dlesni in daje prijeten vonj. Vse to neke posebne lastnosti, ki jo vsebuje samo »odole«, prode s svojimi antiseptičnimi elementi sluznico v ustni duplini in jo varuje več ur pred škodljivim vplivom bakterij in razkrajanjem, ki vsako zobovje uniči, ako se ne uporablja nikako protisredstvo.

— Pri boleznih sra in poapnjenju žil. nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigura »Franz-Josef« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 7. novembra: 11 Šolska ura: Kako nastanejo naše pisane potrebščine (Viktor Pirnat) — 12.15 Plošče — 12.45 Poročila — 13.30 Plošče — 18 Otroški kotiček (ga. Gabrielčičeva) — 18.30 Plošče — 19.30 Francosčina (prof. Prezelj) — 19.30 Glagolica, cirilica, latinica (prof. Zeljeznova) — 20.30 Preno koncerta iz Zagreba — 22.30 Poročila — 22.30 Angleške plošče.

Sreda, 8. novembra: 12.15 Plošče — 12.45 Poročila — 13.00 Čas, plošče — 18.00 Komorna glasba, Radio kvintet — 18.30 Radio orkester — 19.00 Tujski promet in naše občine (dr. Brille) — 19.30 Plošče — 19.50 Uvod v opero — 20.00 Preno iz opere: »Ol-ol« in Začarani ptič — Vmes čas in poročila.

Drugi programi

Torek, 7. novembra.

Belgrad: 19.40 Vokalni koncert — 20.40 Simfonični koncert — Zagreb: 20.15 Beethoven: Misa solenni — Dunaj: 17.20 Sopran in klavir — 19.00 Koncert vojaške godbe — 20.00 Igra z orkestrom in zborom — Budimpešta: 13.30 Salonska kapela — 17.30 Klavirski koncert — 18.30 Ciganska kapela — 19.30 Carmen, opera, Bizet — Milan: 17.10 Orkester: plesna glasba — 21.00 Preno iz opere — Praga: 16.00 Radio orkester — 20.00 Orkestralni koncert — 20.40 Črnogorske narodne pesmi — Rim: 20.45 Koncertni večer: Violinski koncert, komedija in simfonična glasba.

Sreda, 8. novembra.

Belgrad, 20.00 Preno opere iz Ljubljane — Dunaj: 12.00 Radio orkester — 17.00 Sodobna glasba — 19.50 Koncert za čela — 20.15 Iz operet: simf. orkester in solisti — Budimpešta: 13.30 Koncert vojaškega orkestra — 21.00 Koncert opernega orkestra — 22.20 Ciganska kapela — 23.20 Klavirski koncert — London: 20.15 Irske pesmi

Sport

Kaj bo z ilirijanskim zimskim kopališčem?

(Op. ured.: Pismo, ki smo ga prejeli iz vrst staršev ilirijanskih plavalcev, objavljamo v celoti in se mišljenju gosp. K. T. pridružujemo.)

Skoraj smo že pozabili, da imamo v Ljubljani sportno zimsko kopališče, ki bi naj služilo stoterim prijateljem plavalnega sporta, tekmovalcem in kopalcem. Ni veliko to kopališče, vendar popolnoma zadostuje našim sportnim potrebam. Ljubljana je lahko ponosna, da razpolaga z zimskim kopališčem, kakršnega ima v naši državi edinole Belgrad.

Ob zaključku letne plavalne sezone smo pričakovali, da se bo zimsko kopališče odprlo, vendar sta pretekla skoraj že dva meseca in stoteri sportniki, katerim je postalo plavanje najljubši sport, nimamo prilike, da bi gojili to zdravo, pagono telesne vzgoje tudi pozimi. Zlasti pa pogreša otvoritev zimskega kopališča mladina, kateri je bilo v času sezone plavanje najljubše razvedrilo. Starši, ki nam je mnogo na tem, da ne pohajajo naši otroci v prostem času po ulicah in nam je še več na tem, da se pod nadzorstvom vadijo v sportnih vajah, izražamo željo, da se zimsko kopališče čimprej odpre. Naj nam ugledni sportni klub Ilirija ne zameri, ako smo se poslužili te prilike, da izrazimo svojo voljo.

Za otvoritev zimskega kopališča pa govori še drugo dejstvo, ki ni le v interesu Ljubljančanov, temveč vseh, katerim je ugled slovenskega sporta pri srcu. Znani so nam odlični uspehi ilirijanskih plavalcev pri letošnjih nacionalnih in internacionalnih tekmah; kakšni bodo uspehi prihodnje leto, ako bodo plavalci vso zimo počivali? Tudi s tega vidika je potrebno premisliti vse ovire, ki morda branijo vodstvu odpreti kopališče. Plavalni sport, kakršnega goji Ilirija, je obče koristna stvar in če je pomanjkanje sredstev vzrok, da se kopališče še ni odprlo, je stvar javnosti, da gre vodstvu na roko. K. T.

Nogometno tekmovalstvo za zimski pokal

V prid brezposelnim igralcem.

ZSK Hermes razpisuje, kakor lansko leto tudi letos, tekmovalstvo za prehodni zimski pokal v prid brezposelnim igralcem sodelujočih klubov. Tekmuje se po propozicijah, ki bodo objavljene naknadno. Termin za prijave je 15. novembra t. l. Prijave je poslati ZSK Hermesu Ljubljana VII. Pošt. predal Spectrum. Prijave, dole do 15. novembra se ne bodo upoštevale.

Boks match

Jakiš : Fraberger (Dunaj)

Neodločena borba.

V soboto zvečer se je odigrala v Zagrebu zanimiva borba med jugoslovanskim mojstrom Jakišem iz Zagreba in Avstrijem Frabergerjem iz Dunaja. Jakiš tehtja 71, Fraberger pa 70 kg. V prvi rundi je naš rojak ostro napadel Dunajčana, kateremu je zadel precej silnih udarcev. Ta runda pripada Jakišu. Tudi v drugi rundi je Jakiš začel napadati. Toda napravil je pogreško, ker je pustil preblizu malega Frabergerja ter izgubil svojo energijo z udarci, katere je Dunajčan branil in čakal na priložnost, da ga iznenadi s kakim težjim udarcem. V tem smislu se je nadaljevala tretja in četrti runda, dokler se ni začel Jakiš posluževati nedovoljenih udarcev, radi katerih bi moral biti diskvalificiran, ako se ne bi Fraberger pravčasno opomogel. Nato se je borba nadaljevala. Jakiš zopet ostro napada ter podi v zadnji rundi Dunajčana iz kota v kot, toda on se sijajno brani in obdeluje nekritega Jakiša z udarci. Sodnik je proglasil tekmo kot neodločeno; po točkah bi pa pripadala borba Frabergerju. Jakiš je izgubil borbo v sled enega nizkega udarca, ki mu je odvzel precej točk. Se je precej popravil tehnično, taktično pa je še vedno slab. Jakišev nasprotnik je bil pa taktično precej boljši od njega.

★

Disk:Domžale 2:3 (1:0). Prvenstvena tekma med obema domačinskima kluboma je končala z nezastuženim porazom Diska. Na zasneženem in razmočenem terenu se sicer ni mogla razviti prvovrstna igra, ker je žoga takoj postala težka. Prve pol ure je bil Disk stalno v napadu, vendar ni mogel doseči več ko en gol. Tudi v igri v polju je bila enajstorka Diska nadmočna. Odlikoval se je posebno srednji krilec Pučko. V drugem polčasu je napad Diska nekoliko popustil, vendar pa je imel kljub temu igro stalno v rokah in je še 15 minut pred koncem vodil z 2:1. Pri Domžalah se je odlikoval bivši Hajdukovec Jovič, ki je zabil zadnja dva gola in priboril svoemu moštvu zmago.

★

Iz boksarskega sveta. Nemec Maks Schmeling se bo baval 3. januarja prihodnjega leta v Newyorku z Tommy Loughranom, 22. februarja z King Lewinskyjem, 4. marca z Maksom Baerom.

Poraz Grisellesa ni vzbudil v Franciji nobenega presenečenja. On je sicer branil svoj naslov od leta 1930, toda v mednarodnem svetu ni nikoli igral posebne vloge.

Primo Carnera si bo moral glasom newyorške komisije izbrati za prihodnjega svojega nasprotnika enega izmed sledečih četvorice: Johnny Risco, King Lewinsky, Maks Baer in Tommy Loughran.

Boksarji-amaterji Finske in Norveške so se spoprijeli v Trondheimu. Zmagali so Finci z 6:2.

Pierre Charles, dolgoletni evropski prvak v težki kategoriji, kateremu je letošnjo spomlad Paulino odvzel njegov naslov, se že zopet poteguje za ta naslov ter si je za nasprotnika izbral Paulino.

Meddržavni boks-match amaterjev med Italijo in Dansko je končal z zmago Italije z 1:4.

Japonska profesionalna boksarska zveza je povabila Jack Dempseyja, da bo tam aranžiral nekaj borb.

in plesi — 21.00 Vojška godba — Milan: 17.10 Vokalni koncert — 21.10 Preno iz opere — München: 13.30 Džak prosjak, opereta, Millöcker — 14.50 Vokalni koncert (sopran, bas) — 18.05 Beethovnova sonata za violino in klavir (op. 96) — 21.35 Komorna glasba — Praga: 20.06 Koncert češke filharmonije — Varšava: 15.40 Vokalni koncert — 17.05 Violinski koncert — 20.15 Komorna glasba

(iz »Radio Ljubljana«.)

Oberammergau pod Hitlerjem

Sveto pismo in kljukasti križ

Znane pasijonske predstave v nemški vasi Oberammergau slovijo po vsem svetu. Prirejajo jih vsako deseteto leto in privabijo tisoče obiskovalcev iz Evrope ali celo iz Amerike. Vse vloge izvajajo sami domačini: njihovi pradedi so bili to zaobljubili še v srednjem veku, ko so bili čudežno rešeni nevarne kuge.

Toda pariški gledališki list »Comœdia« poroča, da je sploh vprašanje, ali se bodo vršile predstave leta 1934, ker je stavila Hitlerjeva cenzura prirediteljem neizprosne pogoje. Oberammergau je dežela dolgih las in častitljivih brad. Vsi prebivalci se vnaprej pripravljajo na bodočo predstavo in po dva do tri leta skrbijo za svojo »svetopisemsko« zunanost. Zdaj je odredil minister za propagando Gœbbels, ki nadzoruje vse »prireditve« mednarodnega pomena, da morajo biti kmečki igralci kratko ostriženi. Zdelo se mu je, da so sicer »preveč« slični Židom, in je »pretirano židovska zunanost« poniževalna za nemški narodni ponos. Občina Oberammergau je poslala v Berlin poseben odbor z vsemi najuglednejšimi igralci na čelu. Prosili so po dolgem moledovanju rešili svoje lase, a zato so morali brezpogojno pristati na vse druge Gœbbelsove zahteve. Gospod minister je predpisal obvezno izvajanje »Horst-Wesselove pesmi« pred začetkom in po koncu sleherne predstave. »Židovsko zunanost« sme imeti med vsemi osebami edino igralec v Judejevi vlogi, »ki bi bil lahko tudi židovskega pokolenja«. Za vloge Kristusa in apostolov so predpisane »arijske poteze«: visoke postave, plave oči, svetli lasje in slabo. Razen tega mo-

ra biti obrobjena Kristusova obleka z okraški v obliki kljukastega križa.

Nemška vlada je sklenila, da se mora vršiti tudi ta prireditve z ozirom na njeno mednarodno priljubljenost samo v znamenju kljukastega križa. V ta namen so odstranile oblasti vse »politično nezanesljive« igralce, dočim so z lahkoto ugotovile »pristno nemško pokolenje« pri predstavi udeleženi kmetov. Igralci so se morali v rjavih srajcah in s kljukastim križem na rokavu predstaviti bavarskemu propagandnemu ministru Esserju, ki jim je predaval o »nacionalnem duhu«, ki ga mora širiti predstava. Minister je med drugim povedal, da so v Berlinu dolgo in resno mislili na drug, primernejši misterij brez »židovskih vlog«, na pr. na dramatizacijo Parsivala. A naposled so vendar sklenili, da lahko ostane vsebina predstave nespremenjena, »ker so se odigrali t. zv. pasijonski dogodki v oddaljeni preteklosti«. Ta zanimivi razgovor omenja tudi nova okrožnica nemških državnih železnic, ki je namenjena inozemskim obiskovalcem. A okrožnica samo zatrjuje, da bodo nudile predstave visoko gledališko umetnost, ker je določil minister Esser vse igralce osebno in »vpošteval« popolnoma nove vidike. Pasijon bo nudil na osebno Hitlerjevo željo »dokaz nemške miroljubnosti«. Kakor vsa ostala Nemčija, je stopila tudi vas Oberammergau v novo življenje. »Zato ne bodo tuje srečali nekdanjih verižnikov in izkoriščevalcev. Država bo sama prodajala vstopnice in so vsi prostori za 50 odstotkov cenejši od lanskih.«

Črnci in rdečkožci

Bela Amerika propada, zato pa kažejo t. zv. »nižje rase« nepričakovano življenjsko moč. Zamorci v številu 13 mil. tvorijo 10 odstotkov vsega prebivalstva Unije. Črno prebivalstvo je vedno številnejše in ima že zdaj višji količnik rojstev kakor belo. Ta napredek je stalen, dati imajo zamorci vsled žalostnih zdravstvenih in gmočnih razmer dvakrat večji pogrebni količnik kakor beli. Še rdečkožci, ki jih je bila antropologija že obsodila na izumiranje, kažejo v zadnjem času popolnoma nasprotno tendenco. Njihovo število je znašalo v letih španskih osvojevalcev do 900.000. Leta 1900 je doseglo najnižjo točko z 200 tisoč. A letos znaša že 330 tisoč.

Selitev podivjane govedi

Britska Južna Afrika je doživela nepričakovano nesrečo. Neštivilne črede divje rogate živine so iz neznanega vzroka zapustile brezmejne stepe in planile v obljudene dele na jugu. Velikanske farme so popolnoma uničene, ker sledi divjim čredam tudi vse domače govedo. Desettisoči hektarjev obdelanega polja so razteptana puščava. Farmerji so opremili avtomobile s trojnicami in pričeli streljati živino, da bi ustavili pohod. A vlada je prepovedala to sredstvo, ker se je zbal, da bodo obležali ustreljeni biki in krave po cestah, zastrupljali zrak in povzročili kužne bolezni. Razen neposredne nevarnosti je prinesla velika selitev živine še v Južni Afriki poprej neznanu strupeno muho »tee-tee«, ki širi spalno bolezen. Vlada je poslala v ogrožene okraje vse razpoložljive zdravnike in živinozdravnike.

Bernardka v Lurdu. Leta 1858 se je Devica Marija prikazala Bernardki v lurski votlini. Pastirica se je pisala Bernardka Soubirous. Slika nam ponazarja ta prizor. Bernardka ima biti proglašena za svetnico

Misijonar na sramotnem odru

Španski jezuit p. Esteban, ki se nahaja v rokah rdečih roparskih tolpe v Kiangsi, sporoča v pismu z dne 6. julija t. l. o svojem življenju sledeče:

»V zadnjih dneh meseca maja sem bil trikrat izpostavljen zasramovanju ljudstva. Na glavo so mi posadili klobuk, ki je imel sramotilen napis. Jaz pa sem javno govoril in se zavzel za vero, ki jo zasmehujejo. Ubogi zastapljeni! Nato so me povedli na oder, kjer običajno predvajajo svoje burke, in mi rekli, naj govorim zbranemu ljudstvu. Izrabil sem to priliko, predstavil sem se kot katoliški misijonar in jim razložil našo zapoved ljubezni do Boga in do bližnjega.

Naslednjega dne, 1. julija, se je sramotnje nadaljevalo. Fotografirali so me in mi grozili s smrtjo. Nekaj časa sem res mislil, da je prišla moja zadnja ura... Ponovno povdarjam, da rad in vdano trpim za Kristusa in sem tudi pripravljen zanj umreti... Pozdravite vse sbrate v Wuhu...« (Fides.)

Slovečka švedska pisateljica Selma Lagerlœf, ki je prejela za svoje mojstrovine Nobelovo nagrado, praznuje 75 letnico svojega rojstva

Smrt -- vir državnih dohodkov

Bogati dediči plačajo na Angleškem izredno visoke davke, ki marsikdaj zahtevajo do 50 odstotkov celotne zapuščine. Seveda imajo slični milijonski zneski veliko vlogo pri ravnotežju državnega proračuna. Zato ima sedanji lord zakladnik Neville Chamberlain posebno listo angleških bogatašev z natančnimi podatki o premoženju in starosti. Londonski tisk pripoveduje, da stalno leži ta lista na Chamberlainovi mizi v onih mesecih, kadar mora lord zakladnik napovedati državne dohodke pri delu nad novim proračunom. Lord zakladnik pazno pregleduje listo in zabeleži z rdečim križcem imena onih bogatašev, ki vtegnejo po njegovih podatkih posloviti se v tekočem letu od življenja. Uradniki morajo potem izračunati, koliko tisoč funtov sterlingov bo prejela državna blagajna od dedičev. Na temelju teh približnih podatkov je določil Chamberlain letošnje dohodke in zabeležil v proračunu 75 milijonov funtov sterlingov zapuščinskega davka. Izkazalo se je, da je dobro računat, ker je država do 1. oktobra t. l. vnovčila po dedičih že 50 mil. funtov sterlingov. Jesen in zima bosta nedvomno naklonila lordu zakladniku tudi ostalih 25 milijonov. Londonska megla stalno prinaša hripo in druge bolezni, ki niso brez pomena za državne dohodke.

★
Skrivnost. »Gospa, ali ste že slišali...? Pa ne vem, če bi povedala, ali ne?«
»Kaj pa takega? Ali je skrivnost?«
»Da, skrivnost!«
»O, potem sem že slišala.«

Šah v službi diplomacije

Moskovski dopisnik berlinskega lista »Vossische Zeitung« pripoveduje to-le zanimivo zgodbo.

Mongolska ljudska republika

V severnem Kitaju je neodvisna mongolska republika, ki je pod močnim sovjetskim vplivom in dobiva poseben mednarodni pomen v zvezi z japonsko nevarnostjo. Domači, močno zasidrani komunisti bi zdavnaj lahko pomagali Moskvi spremeniti svojo domovino iz preproste »ljudske« v »socialistično sovjetsko« republiko. A Moskva se ni odločila za ta korak, ker noče dražiti buddhistov, ki tvorijo pretežno večino prebivalstva in globoko spoštujejo svoje duhovnike, lame.

Lama — šahist

Mongoli od nekdanj goje šah, ki pomeni pri njih pravo ljudsko igro ter popolnoma nadomešča kvartanje, balinanje in drugo. Med vodniki karavan in povprečnimi trgovci, ki šahirajo po prenočiščih, vedno lahko dobiš tudi za evropske pojme jako zmogljive igralce. A za najmočnejšega šahista slovi ugledni lama, predstojnik velikega samostana, ki obenem pomeni najvišjo politično avtoriteto za svoje rojake.

Mojster Maisel iz Moskve

Sovjeti so sklenili, da bodo izkoristili te okoliščine, ker so morali okrepiti svoj vpliv na Daljnem vzhodu. Poslali so na Mongolsko najboljšega moskovskega šahista, mojstra Maisla. Ta je odigral v mongolski prestolnici Ulan Batorju (»Mestu rdečih junakov« — to ime je nadomestilo po prevratu nekdanjo označbo Uрга) dvoboj s sedmoricco najboljših igralcev in vse brez izjeme premagal.

Boj z lamo

Ta poraz je hudo odjeknil po deželi. Mongolci so pričeli viharno zahtevati, da bi se pomeril sam lama z »belim čarovnikom«. Srečala sta se v istem Ulan-Batorju, kamor je dospel lama nadvse svečano v spremstvu cele vojske duhovnikov, menihov in vernikov. Vsa Mongolska je smatrala napovedani dvoboj za bitko med varuhi svetega buddhizma in izizvalnimi brezbožniki. Seveda je pomenilo to

vodo na boljševiski mlin. Rdeči diplomati, ki so omogočili sestanek, so bili vnaprej prepričani o Maislovi premoči.

Lama poražen

Igra je imela epski značaj. V globoki molk zatopljeni lama je bil obdan z neštivilnimi spremljevalci in svetovalci, ki so molili za njegovo zmago, prizigali sveče in povzročili velik hrup. Morebiti so s tem motili lamo pri gri, ali pa je bil Maisel boljši šahist. Lama je po skoro sedemurni igri vendar izgubil.

Zmagovalec — žalosten

Mongolci so bili brezmejno obupani. Lama pa se je nadvse vljudno poslovil od Maisla in se vrnil v samostan, odkoder je poslal zmagovalcu v dar starinski dragocen kipec Buddhe. Tudi mongolska vlada je odlikovala zmagovalca z nagrado v znesku enega tisoča carskih zlatih rubljev. A zmagovalec ni smel obdržati lepih cekinov. Moral je — najbrž jako nerad — »prostovoljno« pokloniti ves znesek sovjetskemu uradu za telesno vzgojo v Moskvi, da bi porabil ta denar za nagrade »zmagovalnim proletarskim šahistom«.

Sedanja mongolska, sovjeto prijazna vlada je baje pridobila po tem mednarodnem šahu večji ugled, dočim je izgubil lama nekaj dose-danjih pristašev.

★

Zdravilo. Tone: »Lej ga Karla! Ali si že zdrav? Pa si se brž izlizal!«

Karel: »Zdravnik mi je dal nekaj, da sem se pošteno spotil!«
Tone: »Kaj pa takega?«
Karel: »Račun.«

★

Zarekel se je. Šef: »To drži, Simon. Če mene ni tukaj, si ti najbolj zanikarni človek v celem podjetju.«

★

Popper. Ona: »Ali nisi še nikdar opazil, da so taki, ki glasno govorijo, navadno neumni in domišljavi ljudje?«

On: »Nikar tako ne kriči, saj nisem gluhi!«

Prva ženska — ravnateljica bolnišnice je gospa dr. Bigard, katera je imenovana za ravnateljico bolnišnice »Vaugirard« v Parizu

Večna suknja

Petorica pariških akademij tvori Francoski institut, ki pomeni najvišjo znanstveno avtoriteto. Njegovi člani morajo prihajati k slavnostnim sejam v starinski svečani noši, zelenem fraku, ki je okrašen z zlatimi palmovimi vejami. Zlati prameni in veznine so dragi, vsled tega stane slična uniforma do 30 tisoč Din. Razen tega jo potrebujejo lastniki kvečjemu dva do trikrat na leto. Zato si naroča le malo-kateri nanovo izvoljeni akademik svoj frak pri krojaču. V pretežni večini slučajev poskuša kupiti pod roko navadno maloobrabljeno uniformo enega izmed svojih predhodnikov. Tudi neki pred kratkim izvoljeni član akademije moralnih znanosti je šel na starino in dobil s suknjo vred tudi po notarju overjeno polo papirja z njeno zgodovino. Ugotovil je na temelju teh podatkov, da je njegova suknja že 154 let stara. Bila je narejena leta 1777 in sicer po načrtu velikega slikarja Davida. Zamenjala je v teku tega časa pet lastnikov, same ugledne umetnike in znanstvenike. Suknja je krasno ohranjena, ker so delali tkalci v XVIII. stoletju izredno trpežno blago. Razen tega tvorijo na njo zašiti zlati prameni pravi oklep, ki varuje blago pred poškodbami... Člani francoskih akademij imajo priimek »neumrjoči«, ki ga široka javnost večkrat zasmehuje. Zato pa imajo res večne frake.

Sloveči levji dvor — Alhambra na Španskem je v nevarnosti, da se podere. To je najbolj slavno mojstrsko delo iz maverske dobe na Španskem

Tako se mladina vzgaja za bodočo vojsko. Zgoraj se mladi italijanski fašisti vadijo v strelnih vajah s strojnimi. — Spodaj poljski skavti s plinskimi maskami marširajo po varšavskih ulicah

KULTURNI OBZORNIK

„Die Weltkunst“ o slovenski narodni galeriji

V mesecu avgustu je pripotoval v Ljubljano umetnostni zgodovinar dr. St. Poglayen-Neuwall (ki je bil prej dunajski urednik umetnostne revije »Cicerone«, zdaj pa je dun. urednik mednarodnega lista za umetnost »Die Weltkunst«) in dr. Rajko Ložar mu je razkazal staro Ljubljano, njene umetnostne spomenike in nekatere kulturne zavode (kakor Nar. muzej itd.). Dr. Poglayen se izredno zanima za našo umetnost in je že pisal o njej s prav laskavimi priznanji. To pot pa je napisal za uvodno stran lista »Die Weltkunst« (s posnetki treh slik iz Nar. galerije) članek: Slovenska umetnost.

Pred vsem omenja pisec redke vrednosti v Nar. muzeju, nato pa prehaja na Narodno galerijo, ki nudi »dober pregled slovenske umetnosti iz srednjega veka v današnji čas«. Pravi, da se čutilo tuji vplivi v slovenski umetnosti od samega začetka in sicer s strani kulturno višje stoječih sosedov, tako da je v njej težko ugotoviti svojsko narodno nolo vse do najnovejših dni, ko smo se Slovenci prebudili v umetnostnem samoizrazu. Tako je viden vpliv v našem stenskem slikarstvu 14. in 15. stoletja, ki veje iz južne Tirolske (iz območja Brixena in Bozna), odkoder so posredovali ta način slikanja koroški slikarji. Tudi lepe skulpture pozne gotike jasno pričajo o vplivu koroške lesorezne umetnosti. Slovenski barok pa nosi pečat italijanske šole, bodisi neposredno iz Italije bodisi po onih it. umetnikih, ki so ustvarjali na Kranjskem (Robba, Quaglia itd.) ter zapustili premožne umetnostne sledove v Ljubljani. Zlasti očiten ital. vpliv pri llovšku med tem, ko so na ostale sodobnike (Metzingerja, Berganta, Cebeja in Layerja (na poslednjega je zlasti vplival Kremser-Schmidt) vplivali nemško-avstrijski baročni umetniki. Mimo Herrleina, Kavčiča, Langusa in Tomlinca, katerih pomen in vrednost označuje dr. Poglayen točno, prehaja na slovenske

tvorke lepe umetnosti 80 let. Takrat so bili slov. umetniki tesno povezani z monakovsko šolo in najodličnejši zastopnik teh (proti koncu preteklega stoletja) je bil začetnik slovenskega impresionizma, Azbè, čigar monakovski atelje je bil zbirališče slov. umetniške mladine. Azbetovemu slikarstvu, katerega označuje nežen, srebrnat krajevni kolorit, se je približal njegov prijatelj Vesel. Osnovna poteza slikarstva Ivana Groharja, vodilnega slovenskega impresionista, ki se je v nasprotju z Azbetom in Veselom posvetil krajinarstvu, je lirčna. Med tem pa, ko ljubi Groharjeva paleta nežnezamolkle barve, je kolorit temperamentnega Rih. Jakopiča, glavarja slovenskih impresionistov, polnejši, svetlejši.

Narodno prerojenje jugoslovanskih narodov v veliki vojni je našlo tudi v slovenski umetnosti svoj odmev. V vrsti nadarjenih, toda bolj mednarodno usmerjenih umetnikov, ki sta vzela za izhodišče svojih predstav človeka, Tratnik in v vsakem pogledu spretni G. A. Kos, se vzpenja monumentalna umetnost, izvirajoča iz domačih tal, Franceta in Toneta Kralja. — Dasiiravno se opazja v delih obeh Vidmarjev zveze z umetniškimi stremiljenji zapada, pred vsem z nemškim ekspresionizmom, učinkujejo s svojo slovansko tožnostjo nadahnjene nezavisno. — V moderni slovenski plastiki, ki ima pomembna dela obeh Kraljev in Lojzeta Dolinarja, mimo katerih je treba imenovati še Lohodovo izčiščeno umetnost, stopa tu narodno občutje, ki označuje novejšo slov. slikarstvo, več ali manj pod vpliv zapadne umetnosti. V najmlajši generaciji pa je pred vsem opaziti Meštrovičev vpliv. — To bi bil izvleček iz zanimivega Poglayenovega članka o slovenski umetnosti, ki je bil tiskan v svetovnem umetnostnem tisku »Die Weltkunst«.

L. G.

Iz gledališč:

Ljubljanska drama: Turške kumare

Druga v vrsti postranskih predstav, iz tako zvanega širokega spreda, so »Turške kumare«, ki so v nedeljo do zadnjega prostora napolnile gledališče: Dober nos, ki ga ima vseh občinstvo, se je to pot izbornostno izkazal in gledališki blagajni je bil najuspešnejši mož. Ker je mnogo ljudi iz nejevolje odšlo brez vstopnic, je prihodnja predstava že vnaprej razprodana in genialen je mož, ki je storil ta čudež. Gledališka kriza se že rešuje.

O delu samem, ki ga je priredil G. Cesar in pripravil na oder G. Sest, bi skoraj ne smeli mnogo govoriti, zakaj to stori občinstvo. Dva zakonca, tast in zet, sta v hudih škripeh, G. Cesar (tast) je podedoval turški harem in ima tudi slabo vest zaradi veselih trenotkov, ki jih je preživel na Turškem, G. Kralj (zet) pa nosi črn madež na duši, ker je pred letom veseljačil v nekem baru. Dve ljubosumni ženi, ga. Medvedova (mati) in ga. M. Danilova (hči) iščeta svoje može po njunih večernih potih. Anatu se zgode presenečenja, ki jih je res treba videti. Burka o ljubosumnosti in nedolžnosti se pleče v triurnem krotu — do končnega razočaranja v igri sami.

Seksualnost, ki pa ni seksualna, ampak je le variacija dovtipov in neoriginalnih situacij, si je našla celo operetno eksotičnost. Samo še v opereti se smejo goditi take eksotične stvari. Igravci privedajo tudi dovtipe, ki so ljubljansko originalni, kakor je v opereti sploh navada. Dobra volja je torej garantirana. Vsega tedaj dovolj.

Občinstva — tudi odličnega — je bilo dovolj. Hvalili so igravce. Zdi se mi, da jih res ne poznajo dobro. Zdi, ko je led do gledališča prebit, bi to občinstvo, ki je dobre volje, opozorili, da so naši igravci še boljši v res umetniških delih; da je ga. Nablocka odlična v Tartuffeu, ga. Mira Danilova imenitna sveta Ivana, itd. skratka, da vsi ti in še drugi umetniki žele, da bi njihove uspehe videli tudi drugod. Tako bo gledališče rešeno: umetnost bo dostojno počaščena, smeli pa naj pripravljajo dobro voljo zanj. Pravijo, da ne gre drugače.

F. K.

Maribor: Pop Čira in pop Spira

Burkaste dogodivščine: pop zbije popu zob; potem mu pred pravoslavim škofom razsojevalcem še podtakne konjski zob. V ozadiju ščuvajoči popadiji, preje prijateljici, sedaj smrtni, nepomirljivi sovražnici radi neizprosno rivalitete v osvajanju mladega učitelja Petroviča, ki se nenadoma pojavi v tej značilni banatski vaški tišini. Nazadnje je potem vse dobro, kakor je preje bilo. Edinka popa Čira, Melanija, postane žena Petrovičeva, edinka popa Spira, Julia, pa se poroči z vaškim brivcem Sacom. Ob zaključku je nakazano nadaljevanje svoječasnega življenja pred usodno razprtijo. Oba popa srkata dobro kapljico in tarokirata, njuni ženi, gospa Persa in Sida, pa kramljata o raznih kuhinjskih specialitetah.

Precej soglasno je mnenje, da se vse te smešne in zabavne stvari veliko prijetneje boro v Srečevem neverjetno popularnem humorističnem romanu »Pop Čira in pop Spira«, kakor pa gledajo na oderskih deskah v dramatičnizaciji priredbi Božidarja Kosarja. Režiser Hinko Tomašič je napravil kar je mogel, da bi tok oderskih dogodkov razvil in poživljal. Tudi odlična igra naših mariborskih igrancev, ki so se na vso moč potrudili, ni mogla ogreti pičlega občinstva, ki mu

Gospodarstvo

Češka agrarna avtarkija

Kaj bo z našim izvozom — Uspeh češke agrarne politike

V prilogi »Prager Tagblatt« za češkoslovski narodni praznik čitamo važne podatke v članku W. Wannenmacherja o češki agrarni avtarkiji po vojni. Pisec članka pravi med drugim:

Intenziviranje češkega kmetijstva je pokazalo take rezultate, kakor jih nihče v prvih letih po vojni ni mogel predvidevati. Vsa agrarna zaščitna politika je šla za tem, da doseže tako stanje, pri katerem se bo Češkoslovška lahko preživljala popolnoma sama. Ta cilj je bil dosežen, toda istočasno je bil žrtvovan industrijski izvoz, kar je v nemali meri doprineslo k povečanju krize v CSR. V žitnem gospodarstvu je narasla produkcija rži od 12,2 milijona meterskih stotov v povprečju let 1920—1923 na 21 milijonov met. stotov lani. Obenem pa je uvoz rži padel od 1,7 na 0,7 milij. stotov. Letos pa se je položaj za uvoz še bolj poslabšal. Pridelek je znašal 19,7 milijonov stotov, uvoz pa je padel na minimum.

Podoben je razvoj pri pšenici. Povprečna letina let 1920—1923 je dala 9,2 milij. stotov, istočasno pa je znašal uvoz 7,3 milij. met. stotov. Letos pa je narasel pridelek pšenice na 17,9 milijonov met. stotov, uvoz pa cenijo na 3,1 milij. met. stotov. Pisec pripominja, da so bili ti rezultati doseženi z izboljšanjem proizvodnje tehnike, v manjši meri pa

konjski zob, ali pa ob zasliševanju obeh pri temišvarkem škofu. Brezdvomno bi bili oderski vtisi močnejši, ako bi se takšni-le prizori vokvirili v celoto. Nemara je pomanjkljivost dramatičnije v tem, ker se ni priredba za oder osnovala na šestero, sedmero ali osmero jedrnatu podanih slik, kar bi vsem tem zabavnim dogodkom dalo poseben pospetek. Je pa res, da učinkuje ta petdejanska komedija z intermezom, ki bi ga bilo treba še groteskneje podčrtati, sočneje in zanosneje v izvorni govorici kakor pa v slovenskem prevodu. Nekateri igralci so si pomagali s tem, da so gotove v poštev prihajajoče besede razlagali in razvlačili po srbohrvatskem vzoru.

Zasedba: silaka popa Spira je z lepim uspehom izdelal Danilo Gorinšek, ravnotako Harastovič mirnejšega, copatasteja popa Čira. Dragutino-viceva se je znašla v vsem svojem ognju in ustvarjajoči sili kot popadija Sida ter doživela nič manjši oderski triumf kakor ob svoječasi uprizoritvi »Gospe ministrice«; čvrsto je držala ravnesje na drugi strani Zakrajškova kot Čirina soproga Persa. Rasbergerjev cerkovnik Arkadije se je v tej družini krepko in svoji prebrisanosti primerno plasil. Tovornikov kočijaž Tocilov je v vsem nastopu in zlasti v maski svojsko poantiran. Okoli tega jedra so se v srčnih bridkosti in sladkosti prešerno in občuteno razvneli Melanija E. Kraljeve, Julia D. Savinove, Petrovič F. Blaža in Saca B. Medvena. Dobro so se držali in razigrali v neugnani klepetuljarski jezikavosti, ki spominja na nekatere scene v Grumovem »Dogodku v mestu Godiš«, so se v intermezzu uspešno postavile gospa Gabriella Eme Starčeve, gospa notarjeva P. Udovičeve, Soka V. Založnikove, Marta E. Barbičeve, Čvečenmaierjeva S. Gorinskove in Pela Ane Tovornikove, ter izzvale burno veselost pri občinstvu. Zunanjo so med sobotno premiero gosto padale snežinke. Za premožne krassen izgovor: kaj bom v takšnem hodil v gledališče.

—c.

Gospodinski koledar za leto 1934 je v celoti praktično urejen, zlasti v uredbi troškovnika in jedilnih receptov. Dobri so tudi praktično-gospodinski članki (Hranilna vrednost rib, Sodobno stanovanje in njegova oprema itd.), ki so opremljeni s slikami. Pod zaglavjem »Uspeh ženstva doma in v svetu« pa se je vnesla urednici pomota. »Versko svobodo Slovencev v Istri, Trstu in Gorici« je napisal Fran Barbalčič, ne drugače. Pa to je malenkost. V celoti je koledar živahno urejen.

Preieli smo: Dr. Jakob Aleksič: Stanovska država po načelih okrožnice »Quadragesimo anno«. Maribor, 1933. Stane 12 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni. Strokovna ocena o tej pomembni knjigi bo sledila.

zaradi povečanja posejanih površin. Na splošno lahko rečemo, da je nastopila v žitu avtarkija, kar se pozna tudi pri cenah, ki so postale neodvisne od uvoza.

Napredek je izreden tudi v živinoreji, kjer je uvoz postal naravnost nepomemben. V povprečju let 1922—1926 je znašala produkcija mesa 283.000 ton, uvoz pa 56.000 ton. L. 1931. je produkcija narasla na 401.000 ton, uvoz pa je padel na 25.000 ton. V tekočem letu je ceniti produkcijo na 365.000 ton, uvoz pa samo na 8.000 ton. Uvoz je torej v primeri z domačo produkcijo minimalen. Podobno je z maslo. Produkcija masti je znašala v povprečju let 1922—1926 34.000 ton, uvoz pa 59.000 ton. V letu 1931 se je razmerje obrnilo tako, da je znašala domača produkcija 56.000 ton, uvoz pa 34.000 ton. V tekočem letu cenijo produkcijo masti na 49.000 ton, uvoz pa je padel na 6.000 ton.

Pri takem razvoju je pričakovati popolno prenehanje uvoza.

Ta veliki razmah produkcije živil je imel za posledico, da je v kampanji 1928—1929, znašajoči uvoz živil 4 milijard Kč, padel v kampanji 1933 do 1934 na pol milijarde Kč, pri tem pa je vpoštevati, da gre tu za uvoz skoro samo onih živil, ki se ne dajo producirati v Češkoslovški sami.

Za kritje vseh teh izdatkov bo država dobila od Narodne banke kredit 100 milj. pengov, katere mora vrniti v desetih letnih obrokih. Zato so potrebne tudi izjemne pravil Narodne banke, ki je že sklicala svoj občni zbor za 15. nov. t. . .

Kliring s Švico. Po izkazu švicarske Narodne banke za 31. oktober 1933 so znašala vplačila pri isl. Narodni banki, pa neurejena v Švici 765.530 (plus 218.727 v primeri s 23. oktobrom) šv. fr. za blagovne terjatve ter 6713 (5538) šv. fr. za ostale terjatve.

Hmelj. Lani je znašal v vsej državi pridelek hmelja 8249 met. stotov po uradnih podatkih kmet. ministrstva.

Vpis v trg. register: Miha Gabršček, lesni trg., Podjelje 13, obč. Srednja vas v Bohinju; Ferik Marjica, trg. z vinom, žganjem in sadjevcem na delobelo, Slovenjgradec.

Ažijo se mora računati pri preračunavanju prevoznih stroškov v tuji valuti. Na vprašanje krajevnih kontrole pri neki carinarnici, če se naj »prim« vračuna tudi na tujo valuto označeno v tovornem listu za prevozne stroške ali to velja izključno za fakturno vrednost blaga izraženo v fakturi. Deviznovalutni osek oddelka drž. računovodstva je sedaj odredil, da se »prim« mora dodajati tudi pri preračunavanju prevoznih stroškov v tuji valuti, to pa zaradi obračuna skupnega davka.

Zahvala

Vsem, ki ste našo drago teto, gospo

Franjo Štrković roj. Petruhar

spremili na zadnji poti, ki ste ji poklonili vence in jo tolažili v boleznih, bodi tem potom izrečena najlepša zahvala.

Ljubljana, dne 7. novembra 1933.

Žalujoči ostali.

Ce na vožnjo z avto vsi zastonj so upl, pa za mal denar, fant, PALMA par si kupi.

Palma
GUMI-PODPETNIKI

Dobiš jih pri vsakem čevljarju.

Jugosl. izdelek.

Avstrijsko notranje posojilo je doseglo pri vpisu vsoto 266 milj. šillingov. Vpisnikov je bilo 88.065, nad 200.000 vpisov je bilo za petino srečke (100 šil.). Sedaj bo znašala končna vsota posojila 220 milj. šil., ker bo k dvema blokoma po 100 milj. šil. prišel poseben blok 20 milj. v petinskih srečkah (100 šil.).

Obtok bankovcev v USA. Po izkazu federalnih rezervnih bank za 2. november je bilo v obtoku federalnih bankovcev za 2.967,3 milj. dolarjev; za 188,84 milj. pa federalnih rezervnih vnot. Skupni obtok denarja je narasel od 5,60 do 5,64 milj. dolarjev.

Borza

Denar

Dne 6. novembra.

Neizpremenjeni so ostali tečaji Bruslja, Curiha, New Yorka in Prage. Pariz in Trst sta neznačno popustila. Narasli so Amsterdam, Berlin in London.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 8,80 in 8,85, na zagrebški po 8,79. — Grški boni so notirali v Belgradu 40—41,25.

Ljubljana. Amsterdam 2307,07—2318,43, Berlin 1363,47—1374,27, Bruselj 797,74—801,68, Curih 1108,35—1113,85, London 178,58—180,18, New York 3652,72—3680,98, Pariz 223,88—225, Praga 169,90 do 170,76, Trst 300,63—303,03.

Curih. Pariz 20,1975, London 16,14, New York 331, Bruselj 72,00, Milan 27,16, Madrid 43,20, Amsterdam 208,20, Berlin 123,125, Dunaj 72,77 (priv. 57,75), Stockholm 83,25, Oslo 81,10, Kopenhagen 72,10, Praga 15,33, Varšava 57,90, Atene 2,06, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05.

Pariz. Ob 11,45. New York 16,50, London 80,40. Zlato v Londonu 131/10.

Vrednostni papirji

Tržišče državnih papirjev je mirno in ne beleži nobenih znatnejših izprememb. Promet je bil slab in je znašal na zagrebški borzi 1000 kom. vojne škode.

Ljubljana. 7% inv. pos. 51—53, agrarji 26 d., vojna škoda 245—246, begl. obvl. 36 den., 8% Bler. pos. 35—37, 7% Bler. pos. 33—35, 7% pos. Drž. hip. banke 43—45.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 50 do 51,50, agrarji 26 den., vojna škoda 245,50—246 (246), 12. 245—247 (246,50), 6% begl. obvl. 37 bl., 8% Bler. pos. 37 bl. — Delnice: Narodna banka 3575 den., Priv. agr. banka 227—230, Impeks 50 den., Isis 5—10, Trboveljska 95—110.

Belgrad. Narodna banka 3650 den., Priv. agr. banka 228—230 (229), vojna škoda 245—246 (246, 245), 6% begl. obvl. 35—36 (36,10, 36,30, 36,25), 8% Bler. pos. zaklj. 36,50.

Dunaj. Donavskosavskojadranska 52,40, delnice 13,02, Länderbank 16, Narodna banka 150, Steg 16,25, Steveag 9,65, Rima 19,05, Alpine 9,65.

Jajca

Po izdatnem dvigu cen se je položaj ustalil. Produkcija je sicer malenkostna, pač pa se trži s konzervami. Na nadaljni dvig cen torej za enkrat ni misliti. Plačuje se 18 do 19 Din za kg. — Sv. Jurij ob juž. žel.

Živina

Dunajski goveji sejem 6. nov. Prignanih je bilo 845 volov, 321 bikov in 622 krav, skupno 1788, od tega iz Avstrije 1385, iz inozemstva pa 430. Cene so bile naslednje (v šil. za kg žive teže): voli 1,05—1,55, bikli 1,05—1,22, krave 0,95 do 1,15 in klavna živina 0,70—0,84. Zaradi majhne ponudbe in živahnega povpraševanja so vse cene narasle: voli za 3—5, bikli za 5—8, dobre krave za 5 in klavna živina za 4—5 grošev pri kg.

Dobava živil za vojaštvo

Na dan 10. novembra 1933 ob 11 dopoldne se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani (Metelkova ulica, vojašnica vojvode Mišića) prva javna usmena pogodba za dobavo in predajo spodaj označenih živil za potrebe edinic Komande Dravske diviz. oblasti.

Licitiralo se bo za sledeče:

fižola (mešanega)	116.000 kilogramov,
riža	54.000 "
graska	27.000 "
leče	34.000 "
masti (svinske)	11.000 "
olja	12.000 "
kave (surove)	2.000 "
kavne konzerve	2.000 "
cikorije	850 "
praženeja ječmena	300 "
paprike	900 "
čaja	715 "
čespeji (suhih)	1.950 "

Pogoji so na vpogled vsak dan za časa uradnih ur pri intendanturi komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Kavcija 5% posameznih zgoraj označenih količin hrane se ima položiti pri filijali Poštne hranilnice v Ljubljani do označenega dneva najdalje do 10 dopoldne.

Licitantni morajo o priliki licitacije predložiti potrdila od trgovske zbornice o njihovi trgovski sposobnosti in potrdilo davčne uprave o plačanih davkih. Pooblaščenici morajo predložiti poleg tega pooblastila, da smejo zastopati svojo firmo pri pogodbah. — Poleg tega naj za živila, ki jih bodo licitirali, prinesejo s seboj potreben vzorec.

E. br. 16.416. Od Intendanture Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani soproj, brat in stric, gospod

Anton Reya plemeniti Castelletto
drž. uradnik v pokoju

danes 6. novembra ob pol 3 zjutraj, po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo 8. novembra ob 4 popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 6. novembra 1933.

Globoko žalujoča soproga in vse ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Službo kravarja
išče trezen in delaven mlad fant. Naslov v upr. »Slovenca« pod 13.125. a

Za postrežnico
bi šla ženska srednjih let cel dan ali pol dneva. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Snažna in poštena« 13.124. (a)

Vajenci

Brivskega vajenca
poštenega, takoj sprejme Doležal Bernard, St. Vid nad Ljubljano. (v)

Vajenca
za damsko krojaštvo — iz Ljubljane ali najbližje okolice, sprejme A. Paulin v Ljubljani, Kongresni trg 5. (v)

Službodobe

Zastopnika
v steklarski stroki išče za dravsko banovino veletrgovina stekla. Ponudbe na Publicitas, Zagreb, pod br. 35.772. (b)

Stanovanja

ODDAJO:
Štirisobno stanovanje
se odda za februar. — Resljeva cesta 13. (č)

Enosobno stanovanje
oddam zraven tramvajske postaje. Naslov in cena v upravi »Slovenca« pod št. 13.126. (č)

Vnajem

ISČEJO:
Skladišče z lokalom
suho, prostorno, iščemo. Oboje je tudi lahko ločeno in v stranski ulici. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Skladišče« št. 13.128. (m)

Suho skladišče
tudi vhod z dvorišča, se išče v vzhodni Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Takoj« št. 13.127. (m)

Naročanje

SLOVENCA
najcenejši slovenski dnevnik

Razno

Strokovnjak
in organizator za avtomatični bufet — specialist kuharske umetnosti — je v Ljubljani. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Strokovnjak« 13.113.

Posrestva

Parcelo 543 m²
v Zg. Šiški, tik mitnice, na Galletovem — prodam proti hran. knjižnici Kmetijske posojilnice ljubljanske. Poizve se: Matija Perko, Ljubljana VII — telefon 2372. (p)

Hišo z vrtom

zelo poceni prodam. Breg-Ptuj — Plauc. Maribor. (p)

Gozd, njiva, travnik
naprodaj v Ljubljani. — Poizve se v Kolodvorski ulici 25. (p)

Pohištvo

Kompl. pohištvo
za spalnico, malo rabljeno, mahagoni rdeče, prodam za 2000 Din. Vprašati v podružnici »Slov.« v Novem mestu. (š)

Kupimo

Zobotrebce
vseh vrst kupuje po najvišjih cenah M. Pakič, Ljubljana, Sv. Petra nasip 27 (za vodo). (k)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir. Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Ježice
važonske dobave, obvezno vzorcem, ponudite na podružnico »Slovenca« v Novem mestu. (k)

Glasba

Klavirji
prvovrstni instrumenti — različnih vrst kakor tudi lastnih izdelkov že od 11.000 dalje dobite pri R. WARBINEK Ljubljana, Gregorčičeva 5 Dolgoletna garancija. — Prodaja na obroke tudi proti bančnim knjižnicam. Strokovniška popravila in uglaševanje izvršujem točno in cenno. — Najcenejša izposojevalnica.

Prodamo

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam oudi v veliki izbiri narugodne in nacenene trvdka Karl Prelog Ljubljana Židovska ulica in Stari trg (l)

Premog in drva

dobavlja na dom
Bartol Anton
Tyrseva cesta št. 31
Telefon 35-40

Specialno izbiri
modnih hlač in pumpar
dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Šivalni stroj
pogreznjen, in krojaški šivalni stroj poceni naprodaj. Dvofakova ulica 3/L, levo. (l)

Voziček
globok in športni, dobro ohranjen, naprodaj. — Sv. Petra cesta 52. (l)

Perjel
Gosje, belo, čohano, kg 36 Din; sivo, čohano, kg 26 Din; čisti, beli puh, kg 280 Din; sivi puh, kg 180 Din. — Razpošiljam po poštne povzetju. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. (l)

DRVA IN PREMOG
pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon št. 2951

Sirite »Slovenca«!

Razglas o licitaciji

Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje za dobavo in montažo plinskih aparatov v zgradbi poslopja za carinsko pošto in carinske urade na glavnem kolodvoru v Mariboru

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo
na dan 21. novembra 1933 ob 11. uri

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo med uradnimi urami istotam soba št. 3. Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša Din 77.310.—. Ponudbe je kolkovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. III. 1932, Službene Novine br. 70, XXIX z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine in na razglasni deski mestnega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko.

L. S. Mestni načelnik: Dr. Lipold, L. r.

Štiri nove harmonije,
lep pianino in elektro-motor (vrtilni tok, 1 ks) prodaja Fr. Jenko, St. Vid nad Ljubljano. (l)

Obrt

Štedilniki!
Stermenszky Julij, Glince-Vič. — Telefon 28-12. — Izdelovanje štedilnikov in emailiranih peči. (t)

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina žita in moka
A VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

DRVA IN PREMOG

pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon št. 2951

Sirite »Slovenca«!

Modno volneno blago
za damske obleke in plašče
velika izbira, nizke cene!
MIKLAVIČ
Ljubljana
Lingarije ul. Metelkova ul.
Pred škofijo

Apartne in vendar cenene
KLOBUKE
kupiyeo dame v modnem salonu pri
ANI STAUBER
Maribor, Ulica X oktobra št. 4

Napravite Vašo kožo belo

Ves Pariz govori o čudoviti lepoti nove, bele in sveže kože. Nova krema Tokalon, hrana za kožo bele barve (ne mastna) vsebuje sedaj pripravljeno svežo smetano in olivno olje kombinirano z dodatki, ki krepijo, napenjajo in obelijo kožo. Takoj prodirajoč v kožo umiri to sredstvo razdražene kožne žleze, skrči razširjene znojnice, uniči takoj vse škodljive kalj v koži in najtemnejša in raskava koža postane nežna in bela v 3 dneh. Krema daje koži nepopisljivo lepoto in novo svežost, ki je na drug način ni mogoče doseči. Uporabljajte novo kremo Tokalon bele barve vsako jutro in opazujte učinke in uspehe.

Potrži v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena soproga, zlata mama, stara mama, sestra, teta in svakinja, gospa

Marija Rabič roj. Pezdirnik

soproga dvornega nadlovca, hotelirka in posestnica

dne 6. t. m. ob 6 zjutraj, previdena s tolažili svete vere, po kratkem, mukapolnem trpljenju, mirno v Gospodu zaspala.

Blagopokojnico prepeljemo iz Ljubljane, »Leonišče«, Stara pot št. 2, v Mojstrano, kjer se vrši pogreb v sredo, dne 8. novembra 1933 ob 3 popoldne iz domače hiše na farno pokopališče na Dovje. Sv. maše zadušnice se bodo brale v farnih cerkvah v Mojstrani in na Dovjah.

Mojstrana, dne 6. novembra 1933.

Janez Rabič, soprog; Gizela Darnič roj. Rabič, Minca, Johanca, hčere; Boris, Janko, vnuka — in rodbine Pezdirnik, Abruč, Dovžan, Rebolj.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

25

»Izprva, ko sem vas poslušal, sem samo mislil, da ste mehkočutna koketka,« je nadaljeval; »zdaj pa vidim, da res verujete to, kar ste povedali. Želim vam torej najiskrenejše, iz vsega srca, da bi bili nekoč, lepega dne — za vas kajpada ne bo lep — sami, v največji revščini, v tujem mestu, v razcpani obleki, namesto v lepem kočuhu — pri tem me je prijel za rokav — »želim vam, da bi podnevi ne imeli nič jesti, bili daleč od vseh sorodnikov in znancev! In potem iščite »slavčak« v sreči ljudi! Videli boste, če vam bodo odpri, ko boste trkali! Ljudje so vsi malopridneži, podležji, svinje! Vsi bodo brezbržno gledali, ko boste s »vojim odkritim in dobrohotnim srcem« od lakote poginili!«

Tu se je zdelo, da je zopet prišel k sebi; potegnul si je z roko čez obraz in rekel s tihim, trudnim glasom:

»Oprostite, razžalil sem vas, nisem nameraval. Toda vi si mi s svojimi besedami vso dušo razrili! Oprostite! Z naglimi koraki je odšel — —

Slavnostno razpoloženje je zgine, sonce se mi ni več zdelo svetlo, mraz me je stresal in žutila sem se osamljeno kot še nikoli. Sklenila sem dijaka poiskati in mu pomagati, če bom le kolikar mogla. Zdaj sem se spomnila, da je stal ta dijak ob vratih, ko sem na vseučilišču govorila; pa nisem pazila nanj. Obrnila sem se in šla nazaj k vseučilišču. Toda na kateri fakulteti je, kako naj ga najdem?

19. januarja 1917.

Zadeva z Mstislavom Vojciehovskim se je končala zelo žalostno. Vse zadnje dni sem ga iskala. Čim bolj sem razmišljala o snidenju z njim, tem jaeneje mi je postajalo, da je ta človek stal na robu prepada, in hotela sem mu pomagati! Toda vsa poizvedovanja so bila zaman. Obšla sem vse fakultete, vse staroste, vsa dijaška društva, pa nihče ni nič vedel o njem. Seveda, kaj sem pa mogla navesti kot poseben znak? Slabo oblečen, takih je bilo mnogo; nova čepica, blede obraz? Bilo mi je skoraj, da bi obupala. Zamenjarjala sem predavanja, svojo nalogo; mislila sem samo eno: njeja najti. Mati mi sicer ni branila, toda skrbelo jo je, če se bom vedno tako gnala za nesrečo drugih, je menila, bom ob zdravje.

In ko sem tako begala po mestu, je bil že parkrat pri nas!

Udinjal se je, da bo sekal drva. Ze tisti dan, ko me je ogovoril, ga je Daša najela za tri sežnje drv, po 25 kopejk od sežnja. Za 75 kopejk je torej takrat tri ure delal in naslednji dan od jutra do večera. Daša je rekla, da je prav slabo cepil, ni vedel, kaj bi počel z grčami v polnih; vsak trenotek je moral počivati. Ponudila mu je jesti, on je pa odgovoril, da bo jedel, ko bo dobil denar. Najhuje je pa to, da ne bo nikoli dobil denarja. Ko je nehal, je mati bila ravno z doma in Daša ni imela denarja; rekla mu je, naj počaka. Res je čakal nekaj časa, potem pa je rekel, da pride pozneje; prišel je še dvakrat, vselej zastoj, kajti matere nobenkrat ni bilo doma in Daša je pozabila, prositi jo denarja. Ko sem ji to hudo očitala, je rekla jokaje:

»Saj nisem mogla vedeti, da je bil dijak in da je bil lačen!«

Ni prišel več po denar. — — — Danes so prinesli mojemu očetu v bolnišnico mladega človeka, ki se je bil vrgel pod vlak. Bil je oni dijak. Šla sem v mrtvašnico. Vlak ga je povozil čez sredo života in ga docela zmečkal, obraz pa je ostal nepoškodovan, da sem ga spoznala na prvi pogled. Iz njegovih listin so dognali, da je bil sin poljskega posestnika iz zapadnih gubernij, v vojnem ozemlju. Na listek papirja je zapisal, da gre v smrt iz strahu, da ne bi lakote umrl, ker nima več moči, da bi delal. Milošćine pa ni maral. Starše je zgubil med nepričakovanim umikom ruske vojske, ne ve, ali so še živi ali ne.

Na koncu je še enkrat zapisal, da milošćine ne more sprejeti, ker ne mara ponižati starega rodu Vojciehovskih — — —

10. februarja 1917.

Znanka iz Peterburga je bila pri nas. Pripovedovala je grozne reči. V Putilovih tovarnah so baje nemiri, delavci nočejo delati. Nenavadno je mrzlo in ljudje stoje po cele ure v vrstah pred prodajalnami. Sama je videla, da je množica oplenila nekatere prodajalne. Tudi lesa primanjkuje. Kurijo s pohištvom. Kjer je stanovala, so pokurili stole, pisalnik in omaro za knjige. Na Nevskem prospektu se neprestano ponavljajo spopadi delavcev s policijo. Narod hoče mir, in da car odstopi.

17. februarja 1917.

Danes je bila v dijaškem uradu odborova seja »Blagajne za vzajemno pomoč«. Kar gorim za to in izvolili so me za zastopnico naše fakultete. Kot navadno sem bila prva. Zdaj sem si vtepla v glavo, da sem vedno prav natančna in točna. Vsi drugi člani odbora pa imajo načelo, da pridejo vedno

prekasno. V uradu se mi je nudil nenavaden prizor. Navadno sedi tam samo zaspani Utjakov, dre-majoč nad svojimi izvestilnimi knjigami in čisto ga je treba dolgo tresti in suvati, preden odgovori obiskovalcem. Danes je sedel na njegovem mestu Gvozdejev, rdeči dijak z opičjim obrazom, in pred njim je stala gruča vojakov in delavcev. Z obrazov se jim je brala nenavadna razburjenost. Dijak je pravkar s široko kretnjo vabil na sedeže, ki so stali v uradu kot v predavalnici. Najbrž so vojake in delavce že pričakovali.

»Sedite, sedite, tovariši!« je rekel in grdi obraz se mu je spāčil v rezanje, kar je pomenilo posebno prijaznost.

»Saj lahko stojimo!« so odgovarjali delavci in vojaki.

»O, tisti časi so minuli, ko je moralo uže ljudstvo stati pred g-spodo. Izvolite morda cigarete?«

Potegnili je usnjeno cigaretnico iz žepa in šel od enega do drugega. Ljudem je bilo nerodno in so bili v zadregi, sneg se jim je tajal na čevlji, da so se delali celi potočki po podu. Kar nerodno jim je bilo sedeti in vsak je skušal čim manj stola zasesti.

Torej, tovariši!« jih je nagovoril dijak: »lahko Vam čestitam!« Ljudstvo bo uspelo, carju in bogatašem iztrgati oblast! V Peterburgu so že šli delavci na cesto in nočejo več delati ter zahtevajo, da carja odstavi. Zdaj, ljubi moji, ne bo več podčastnikov, ne mojstrov in ne gospodov, vsi bomo enaki! Razumete?«

Napeto so gledali delavci in vojaki v govornika, na obrazih pa se jim je vendar videlo, da ga niso razumeli.

(Dalje sledi.)